

Борис Гуменюк

ІСТОРІЯ ОДНОГО ПРОЄКТУ.

З нагоди 30-річчя з дня заснування Дипломатичної академії України при МЗС України

Київ • 2024

ISBN 978-617-8240-15-8

Видавець
Генеральна дирекція з обслуговування
іноземних представництв

Гуменюк Б. Історія одного проєкту. До 30-річчя з дня заснування Дипломатичної академії України при МЗС України. К.: ДП «ГДІП», 2024, 85 с.

У книзі Бориса Івановича Гуменюка представлено 30-річну історію Дипломатичної академії України при МЗС України. Автор зробив вагомий внесок у становлення та ефективну діяльність інституції, тому особливо важливими й цінними є його спогади та особисте бачення роботи закладу.

Розкрито труднощі та виклики на шляху до започаткування ефективної роботи Дипломатичної академії. Крім того, проаналізовано чинники, які вплинули на поступову трансформацію діяльності ДАУ при МЗС України та втрати початково закладених у заклад завдань.

Книга становить інтерес для фахівців-міжнародників, істориків, освітян і всіх, хто цікавиться історією дипломатичної освіти та зовнішньополітичної діяльності незалежної України.

Рекомендовано до друку

ISBN 978-617-8240-15-8

© ДП «ГДІП», 2024
© Борис Гуменюк, 2024

Borys Humeniuk

ONE PROJECT'S STORY.

Dedicated to the 30th Anniversary of The Diplomatic Academy of Ukraine at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

Kyiv • 2024

ISBN 978-617-8240-15-8

Publisher
Directorate-General for Rendering Services
to Diplomatic Missions

Humeniuk, B. One Project's Story. Dedicated to the 30th Anniversary of the Diplomatic Academy of Ukraine at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. Kyiv: 'GDIP' SE, 2024, 85 p.

Borys Humeniuk's book describes the 30-year-long history of the Diplomatic Academy of Ukraine at the MFA of Ukraine. The author greatly contributed to the institution's establishment and effective performance; hence, his reflections and personal vision of the Academy's functioning are especially important.

The author explains the difficulties and challenges that arose on the path of launching the Diplomatic Academy's effective work. Furthermore, he analyses the factors that influenced the gradual transformation of the DAU at the MFA of Ukraine and the loss of the institution's initially set tasks.

The book will interest international relations specialists, historians, educators, and everyone who takes an interest in the history, diplomatic education, and foreign policy of independent Ukraine.

Recommended for publishing

ISBN 978-617-8240-15-8

© GDIP, 2024
© Borys Humeniuk, 2024

ЗМІСТ

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЬ 07

ТІНІ БУВАЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ НАД НОТР-ДАМ 34

НЕВИПРАВДАНА ТРАНСФОРМАЦІЯ 38

TABLE OF CONTENTS

HOW IT ALL STARTED 55

SHADOWS FALL, AND NOT JUST OVER NOTRE DAME. 69

AN UNWARRANTED TRANSFORMATION 73

Борис ГУМЕНЮК,
доктор історичних наук, професор,
Надзвичайний і Повноважний Посол,
ректор Дипломатичної академії України при МЗС України
(1996–2003, 2007–2012 рр.)

ІСТОРІЯ ОДНОГО ПРОЄКТУ.
З нагоди 30-річчя з дня заснування Дипломатичної академії України при МЗС України

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЬ.

30 травня 1995 року було видано Указ Президента України № 357/95 «Про підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин». Пункт 3 цього Указу мав такий зміст: «Утворити при Міністерстві закордонних справ України Дипломатичну академію України». Далі йшлося: «Основним завданням Дипломатичної академії України є підготовка на базі вищої освіти та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичних, консульських, зовнішньополітичних та інших представництв України за кордоном для роботи в міжнародних організаціях та в державних органах, що займаються питаннями зовнішніх зносин України, а також проведення науково-аналітичних досліджень в галузі міжнародних відносин».

Прошу звернути увагу на принципово важливий момент цього пункту — до обов'язків Академії як освітянського закладу ввійшла підготовка кадрів «на базі вищої освіти». Надалі це дуже знадобиться. Адже хто б міг тоді — 1995 року — подумати, що ця добромисна й абсолютно резонна частина Указу стане підставою для атаки на академію з боку одного з найвпливовіших українських органів контролю на замовлення осіб, яким академія муляла очі, була небажаним у своїй формі

структурним підрозділом системи дипломатичної служби України? Цей момент важливий ще й тому, що в цитованому Указі Президента — в пунктах 1 та 2 — йшлося також про Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, на який покладали обов'язок підготовки фахівців для роботи у сфері міжнародних відносин «на базі повної середньої освіти». Так компетентні творці цього Указу виділяли принципову відмінність між ІМВ та ДА, попри їхню загальну спорідненість, розділяли освітянські заклади за сферами відповідальності та наділяли кожний із них своєю специфікою в підготовці висококваліфікованих кадрів для дипломатичної служби України.

Отже, як усе починалось? Беру на себе сміливість зробити певне дослідження історії започаткування ДАУ при МЗС України, її розвитку, незаперечних здобутків у виконанні завдань, покладених на неї законодавцем, але й водночас невикористаних можливостей, припущених помилок, а також постійної боротьби й інтенсивних заходів зі збереження та зміцнення її авторитету в освітянсько-дипломатичному середовищі України.

Я не знаю іншого прикладу в сучасній історії України, коли народження нового освітнього закладу майже відразу утворило рясну купу явних і прихованих недоброзичливців, для яких вставляти палиці в колеса академії стало одним із найважливіших завдань. Не буду вдаватись у деталі аналізу мотивів такої поведінки. Якщо побіжно, це й чисто наше українське — заздрість та обурення, що в «сусіда грушка рясніша»; це, безумовно, і те, що на посаду ректора претендувало немало інших осіб і «проліт» декого з них залишив далеко небайдужим до діяльності ДА без них; це й нападки на академію з боку різних впливових осіб, коли ректор мав принципову позицію і не піддавався їхнім забаганкам, які суперечили Статуту академії. Звичайно, що моє дослідження суб'єктивне, навіть, визнаю, упереджене, як казав класик: «Я так бачу!», але в цій суб'єктивності, хоч як суперечливо це звучить, є зерна об'єктивності, зерна правдивої історії, незаперечних фактів, і оперування ними дає мені моральне право на цю працю…

Кінець 1994 року був для мене незабутнім, вдалим і щасливим. 29 грудня я захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук і перейшов у новий 1995 рік із багатьма творчими планами й задумами. Але новий рік приніс мені ще один щедрий подарунок. У січні 1995-го мене призначили завідувачем кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка — рідного інституту рідного університету, адже моє життя пов'язане з ним з 1971

року. Вступив на відновлений факультет міжнародних відносин та міжнародного права, закінчив, відповідно, 1976 року з відзнакою, вступив до аспірантури, вчасно захистився, перейшов на викладацьку роботу на кафедрі історії та права країн Азії, Африки та Латинської Америки. Наполегливо працюючи, я пожинав плоди кар'єрного зростання — доцент, заступник декана факультету МВ та МП, з переходом факультету на вищий рівень — ІМВ — заступник директора й, нарешті, доктор історичних наук, завідувач кафедри, професор у 42 роки. Про що ще можна було мріяти? Можливо, я помиляюсь, але для мене, коли я на практиці зіштовхнувся з дипломатичною службою, це було те саме, коли дипломату присвоювали ранг Надзвичайного та Повноважного Посла і в цій іпостасі відправляли за кордон. Як я зазначив, все дуже суб'єктивно. Проте здобуття наукового ступеня доктора наук — копітка робота в архівах, виступи на наукових конференціях, видання статей і монографій — вимагає не меншої зосередженості та концентрації, зусиль, ніж отримання найвищого дипломатичного рангу.

Новий 1995 рік готував для мене ще один сюрприз, який розділив моє життя та професійну діяльність навпіл і відкрив для мене нову, багату на виклики, сподівані та несподівані повороти, але дуже цікаву та привабливу діяльність.

Після зимової сесії розпочався другий семестр 1994/1995 н. р. Це був лютий, я щодня ходив на роботу, контролював і здійснював виконання Плану роботи кафедри до кінця навчального року. Все йшло розмірено, чітко, без зривів, як механізм швейцарського годинника. Раптом пролунав телефонний дзвінок. Класичний телефонний дзвінок класичного телефонного апарату, тоді мобільні практично не були поширені. Я взяв слухавку.

«Борисе! Привіт. Це Володимир Хандогій. Слухай, я чого турбую? Якщо будеш проїжджати повз МЗС (воно вже тоді розміщувалося на Михайлівській площі. — Авт.), заскоч. Є розмова». Я відповів: «Добре. Якось заскочу». Для довідки. Я з Володимиром Хандогієм — одним із найпотужніших та найавторитетніших сучасних українських дипломатів, фактично Міністром закордонних справ України протягом тривалого часу (в.о. міністра), Надзвичайним і Повноважним Послом України в багатьох стратегічно важливих для нашої держави країнах, главою Представництва України при ООН — познайомився й потоваришував ще зі студентських років на факультеті МВ та МП. А особливо нас об'єднало спільне проживання в студентських гуртожитках на колишній вулиці Ломоносова. Так що наші взаємини на рівні «Боря — Володя» були не штучними, а мали «глибоке історичне коріння». Поклавши слухавку, я

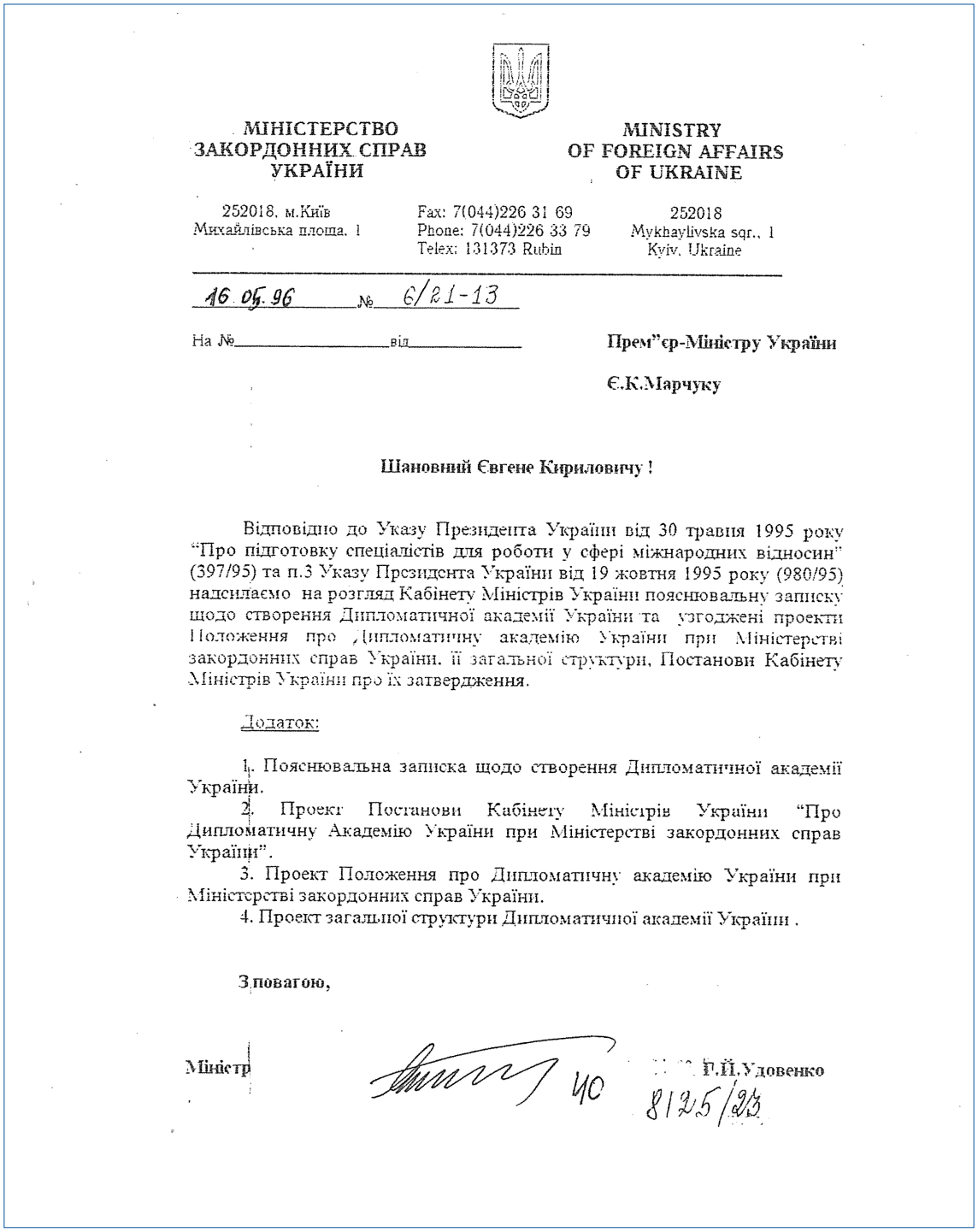
спохопився й замислився: «А чому — "якось заскочу"?». Знаючи Володимира й ту високу посаду, яку він обіймав в МЗС після повернення із Нью-Йорка, — директор Департаменту міжнародних організацій, я усвідомив, що, щоб просто потеревенити, він мене турбувати не буде. Стало цікаво. Я перетелефонував йому й запитав: «Якщо я заскочу сьогодні? Через години дві? Зможеш прийняти?». Відповідь була короткою: «Отож. А то — "якось заскочу". Несерйозно, друже».

Коли за кілька годин я з'явився в його кабінеті, він мене поінформував ось про що. Виявилось, що в міністра Геннадія Йосиповича Удовенка давно визрівала ідея створити власну українську дипломатичну академію і він навіть нещодавно озвучив цей намір, виступаючи в сесійній залі Верховної Ради України. Переважна більшість депутатів схвалила ініціативу міністра, і тепер її потрібно було втілити. Тож у масштабах міністерства реалізацію цього завдання Г.Й. Удовенко передоручив директору Департаменту міжнародних організацій Володимиру Хандогію. Ось чому Володимир Дмитрович сказав мені, щоб я заскочив. «Я знаю тебе багато років, починаючи з 1971-го. Ти все своє студентське, аспірантське, викладацьке життя на факультеті МВ та МП. Завжди був серед перших. Як студент — ленінський стипендіат, відмінник навчання — вдало захистив дисертації, працював на адміністративних посадах. Добре знаєш навчальний процес, його суть, вимоги і стандарти щодо підготовки фахівців-міжнародників. Нам потрібен, щоб запустити проєкт під назвою "Дипломатична академія" в дію, вправний менеджер освітянського процесу, який знає досконало цю матерію. Ну і, звичайно, необхідні організаторські здібності. Пам'ятаю, ти завжди був комсоргом свого курсу, першим студдеканом на факультеті МВ та МП. Що ти думаєш про посаду ректора майбутньої академії?» — розпочав Володимир нашу розмову. Я нічого не відповів. «Послухай, — продовжив він, — твоє завдання — організувати навчальний процес, підібрати відповідний професорсько-викладацький склад. Ти на цьому розумієшся». Я ще раз промовчав. Усвідомлюючи мою розгубленість, товариш додав: «Решта — це наша відповідальність. МЗС зробить усе необхідне в царині матеріально-технічного, фінансового, адміністративного забезпечення, щоб проєкт здійснився». Для мене ця пропозиція стала трошки зрозумілішою і, відповідно, цікавою. «Окей, — сказав я, — спробуймо, але за умови, що ви (я мав на увазі міністра та В.Д. Хандогія, якого незабаром призначили заступником міністра. — Авт.) будете допомагати. Адже ти розумієш, — продовжив я, — на що ми замахуємось?! На створення академії, дипломатичної академії! І здійснити цей задум без підтримки не лише МЗС, а й усього державного механізму буде дуже важко». Але в

тій частині, яку доручали мені, я взяв на себе відповідальність, тому що знав, як треба вчитися і як треба навчати, щоб бути висококваліфікованим фахівцем-міжнародником. Просто чогось іншого я не вмів робити. Щоправда, в трудовій книжці є запис, що в період 1970–1971 років я працював на машинобудівному заводі в місті Могилеві-Подільському й отримав спеціальність «модельника-червонодеревця 1-го розряду». Далі й до 1996 року — університетське середовище й відповідні науково-освітянські сфери, в яких я постійно зростав: міжнародні відносини, міжнародне право, міжнародні економічні відносини, міжнародна інформація.

Загалом Геннадій Йосипович, як скоро з'ясувалося, схвалив пропозицію В. Хандогія щодо моєї кандидатури на призначення ректором ДАУ при МЗС України. Але до самого призначення ще був майже рік. На тому етапі мені доручили разом із відповідальними працівниками МЗС України, насамперед Миколою Шевчуком, начальником відділу підготовки кадрів і планування управління кадрів, з юридичною та фінансово-економічною службами міністерства (очолював весь цей процес заступник міністра В.Д. Хандогій) розпочати роботу над створенням засадничих документів Дипломатичної академії. Йшлося передусім про такі фундаментальні організаційно-правові підвалини, як Положення про Дипломатичну академію, загальну структуру, Положення про Наглядову раду Дипломатичної академії, визначення основних кандидатур професорсько-викладацького й адміністративного складу академії, розробку функціональних обов'язків її працівників, підготовку проєктів документів для проведення ліцензування та акредитації. Робота закипіла. Розпорядженням міністра мені було відведено кабінет № 242 на другому поверсі міністерства, де іноді до пізньої ночі ми з колегами працювали над цими документами. Крім вищезгаданого Миколи Шевчука в тому кабінеті часто бували керівники причетних до створення майбутньої академії підрозділів міністерства О.Ф. Моцик, Є.Г. Свинарчук, П.П. Андрієнко, І.В. Луговська, майбутній перший проректор, кандидат юридичних наук, доцент М.І. Неліп. З усіма новими напрацюваннями я згодом піднімався на п'ятий поверх до В.Д. Хандогія, де ми остаточно формулювали ті чи ті положення. Це була надзвичайно і цікава, і відповідальна робота. Розв'язували критично важливі питання, шукали, як правильно вмонтувати майбутній освітянський заклад у систему МЗС, дискутували щодо приставки «при» — тобто ДАУ при МЗС чи ДАУ МЗС? Це мало принципове значення, адже варіант «ДАУ МЗС» тягнув за собою вагомі соціально-правові, статусні наслідки для працівників академії, насамперед її керівного складу. Такі дискусії не минали безслідно й не обмежувалися лише стінами МЗС. Наприклад, варіант ДАУ

МЗС України без «при» після відповідного погодження дійшов нагору до Кабінету Міністрів. На ім'я Президента Леоніда Кучми було підготовлено й направлено листа з додатком до Постанови КМ України (проєкт) «Перелік штатних посад та персональних звань професорсько-викладацького складу профілюючих кафедр Дипломатичної академії, що приписуються до дипломатичних рангів» за підписом Прем'єр-міністра України Євгена Марчука (16 травня 1996 р.).

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF UKRAINE

252018, м.Київ
Михайлівська площа, 1

Fax: 7(044)226 31 69
Phone: 7(044)226 33 79
Telex: 131373 Rubin

252018
Mykhaylivska sqr., 1
Kyiv, Ukraine

16.05.96 № 6/21-13

На № від

Прем"єр-Міністру України

Є.К.Марчуку

Шановний Євгене Кириловичу !

Відповідно до Указу Президента України від 30 травня 1995 року "Про підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин" (397/95) та п.3 Указу Президента України від 19 жовтня 1995 року (980/95) надсилаємо на розгляд Кабінету Міністрів України пояснювальну записку щодо створення Дипломатичної академії України та узгоджені проекти Положення про Дипломатичну академію України при Міністерстві закордонних справ України, її загальної структури, Постанови Кабінету Міністрів України про їх затвердження.

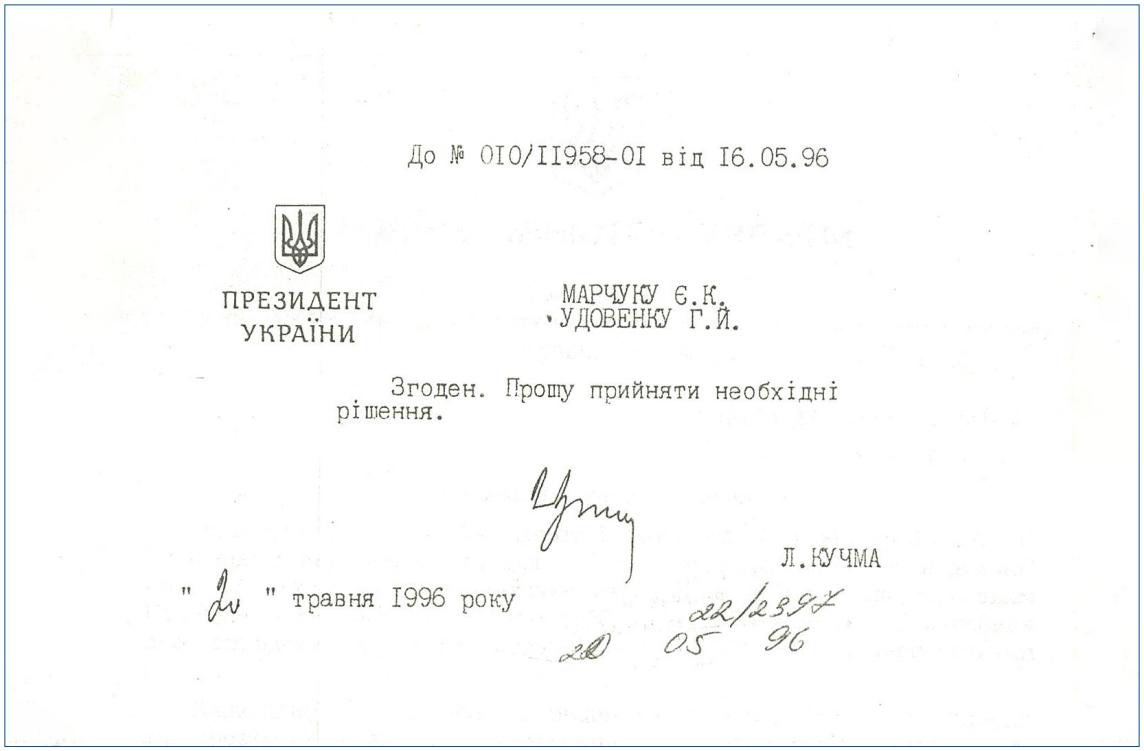
Додаток:

1. Пояснювальна записка щодо створення Дипломатичної академії України.
2. Проект Постанови Кабінету Міністрів України "Про Дипломатичну Академію України при Міністерстві закордонних справ України".
3. Проект Положення про Дипломатичну академію України при Міністерстві закордонних справ України.
4. Проект загальної структури Дипломатичної академії України .

З повагою,

Міністр Г.Й.Удовенко

8125/23

До № 010/11958-01 від 16.05.96

ПРЕЗИДЕНТ
УКРАЇНИ

МАРЧУКУ Є.К.
УДОВЕНКУ Г.Й.

Згоден. Прошу прийняти необхідні рішення.

Л.КУЧМА

" 20 " травня 1996 року

22/2394
20 05 96

Резолюція президента була лаконічною: «Марчуку Є.К., Удовенку Г.Й. Згоден. Прошу прийняти необхідні рішення» (20 травня 1996 р.) Цей документ передбачав такий склад: «Надзвичайний і Повноважний Посол України — ректор академії, Надзвичайний і Повноважний Посланник України першого класу — проректор, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук; Надзвичайний та Повноважний Посланник України другого класу — проректор, який має вчене звання професора й не має вченого ступеня доктора наук; декан, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук; завідувач кафедри, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук; радник першого класу — проректор, який має вчене звання доцента або вчений ступінь кандидата наук; декан, який має звання професора й не має вченого ступеня доктора наук; завідувач кафедри, який має вчене звання професора й не має вчений ступінь доктора наук; радник другого класу — професор, який не має вченого ступеня доктора наук; перший секретар першого класу — доцент, який має вчений ступінь кандидата наук; перший секретар другого класу — доцент, який не має вченого ступеня кандидата наук; другий секретар першого класу — старший викладач, який має вчений ступінь кандидата наук; другий секретар другого класу — старший викладач, який не має вченого ступеня кандидата наук; третій секретар — викладач, асистент, який має вчений ступінь кандидата наук; аташе — викладач, асистент, який не має вченого ступеня кандидата наук».

Додаток
до Постанови КМ України
від 9 6 1996 р. №6/21-15

П Е Р Е Л І К
штатних посад та персональних звань
професорсько-викладацького складу
профілюючих кафедр Дипломатичної
академії України при МЗС України,
що прирівнюються до дипломатичних рангів

Надзвичайний і Повноважний Посол України	-	ректор Академії
Надзвичайний і Повноважний Посланник України 1 класу	-	проректор, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук
Надзвичайний і Повноважний Посланник України 2 класу	-	проректор, який має вчене звання професора і не має вченого ступеня доктора наук
	-	декан, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук
	-	завідуючий кафедрою, який має вчене звання професора і вчений ступінь доктора наук

Радник 1 класу	- проректор, який має вчене звання доцента або вчений ступінь кандидата наук
	- декан, який має вчене звання професора і не має вченого ступеня доктора наук
	- завідуючий кафедрою, який має вчене звання професора і не має вченого ступеня доктора наук
	- професор, який має вчений ступінь доктора наук
Радник 2 класу	- професор, який не має вченого ступеня доктора наук
1 секретар 1 класу	- доцент, який має вчену ступінь кандидата наук
1 секретар 2 класу	- доцент, який не має вченого ступеня кандидата наук
2 секретар 1 класу	- старший викладач, який має вчену ступінь кандидата наук
2 секретар 2 класу	- старший викладач, який не має вченого ступеня кандидата наук
3 секретар	- викладач, асистент, який має вчену ступінь кандидата наук
Аташе	- викладач, асистент, який не має вченого ступеня кандидата наук

dmo

27.05.96.

Тези вступного слова Міністра закордонних справ України Г.Й.Удовенка на засіданні Наглядової Ради Дипломатичної академії України

(24.05.96р.)

Шановні члени Наглядової ради, запрошені!

1. Передусім, хотів би щиро привітати Вас у стінах зовнішньополітичного відомства нашої держави.

Як ви розумієте, ми не випадково "відірвали" Вас від роботи. Необхідність проведення цієї зустрічі викликана кількома обставинами.

По-перше: ще в травні 1995 року Указом Президента України утворено Дипломатичну академію при МЗС України, а 31 січня ц.р. Президент своїм розпорядженням затвердив персональний склад Наглядової ради Дипломатичної академії під моїм головуванням.

По-друге: не за горами 1 вересня, коли Академія має відкрити двері для своїх перших слухачів, а у нас залишилось ще багато не вирішених питань.

2. Але перед тим як перейти до порядку денного нашого засідання, хотів би коротко поінформувати членів Наглядової ради про діяльність нашого Міністерства.

Аналізуючи здобутки і недоліки в роботі МЗС можна сказати, що авторитет та імідж України в світі, готовність наших зарубіжних партнерів до співпраці, розуміння світовою спільнотою наших проблем останнім часом значно підвищились.

В цьому, звичайно, велика заслуга не тільки співробітників системи МЗС, а й інших міністерств та відомств, які спільними зусиллями втілюють в життя нову зовнішньополітичну лінію України.

3. З кожним роком наша служба зростає і міцніє. В ній вже працює понад 1300 чол., з них 539 в центральному апараті, в т.ч. 342 дипломати і 830 чол. в закордонних установах (476 дипломатів).

Я так детально розглядаю один з багатьох десятків варіантів засадничих документів, щоб показати на якому високому, власне кажучи, найвищому рівні закладали правові підвалини майбутньої академії. Ще одним аргументом на користь цього твердження щодо початкового задуму створити справді потужний спеціальний, галузевий освітянський, науково-аналітичний заклад не тільки для потреб МЗС, а й усього державного механізму, причетного до зовнішніх відносин, є склад першої Наглядової ради Дипломатичної академії, яку було створено Розпорядженням Президента України від 31 січня 1996 року № 27. До її складу увійшли: Г.Й. Удовенко — міністр, голова ради, В.Д. Хандогій — заступник міністра, заступник голови ради, П.К. Германчук — Міністр фінансів України, Л.Г. Косаківський — голова Київської міської державної адміністрації, Б.І. Олійник — голова Комісії Верховної Ради України у закордонних справах і зв'язках із СНД, І.В. Подолєв — перший заступник Міністра зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України, В.В. Скопенко — ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, І.В. Ніколайко — начальник головного управління з питань зовнішніх зв'язків Кабінету Міністрів, В.М. Литвин — заступник глави Адміністрації Президента України, В.В. Славов (за згодою), М.О. Шевчук — завідувач відділу управління кадрів МЗС України, відповідальний секретар ради.

Отже, процес створення Дипломатичної академії був досить інтенсивний, набирала обертів необхідна перепідготовча робота в тій фазі, яка врешті-решт повинна була завершитися урочистим відкриттям дверей цього навчального закладу й початком повноцінного функціювання в контексті виконання покладених на нього завдань. Оцінюючи ту роботу, маю сказати, що вона була у двох площинах. У кабінетно-дискусійній, або інтелектуально-правовій чи нормативній, як читач міг переконатися, затримок не було. Готували проєкти указів, постанов, втілення яких гарантувало створення справді могутньої, повноцінної Дипломатичної академії, яка б, сумлінно виконуючи свої завдання, могла стати не тільки вагомим додатком до загальнонаціональної школи підготовки (перепідготовки) фахівців-міжнародників (дипломатів), а й суттєво вплинути на міжнародний імідж України. Адже передбачалося, що на навчання до Дипломатичної академії прийматимуть громадян інших держав на підставі міжурядових угод, а також за договорами з іноземними навчальними закладами, організаціями або на основі індивідуальних договорів, контрактів. Але була й інша площина, так звані суворі будні. Тому

що реальність, у якій жила держава, економічні, фінансові проблеми суттєво впливали на втілення задуманого, і цей вплив був зі знаком «мінус». Він змушував істотно редагувати вищезазначені документи і, як наслідок, змінювати загальну концепцію майбутньої Дипломатичної академії. Недарма на першому засіданні Наглядової ради, яке відбулося 24 травня 1996 року, її голова, міністр Г.Й. Удовенко, зазначив: «Не відкрию вам таємниці, що МЗС вперше займається розв'язанням питання створення вищого навчального закладу. У намаганні зробити все вчасно ми інколи стикаємось з такими "мовчазними" ситуаціями, що це, мовляв, справа тільки МЗС. Так, це наша справа. Але це і справа всіх причетних до цього, тому що наявність і функціювання Дипломатичної академії України — це престиж держави. На такі міркування потрібно спиратися. Адже на здобуття престижу держави повинні працювати всі, від кого це залежить. Тут позиція має бути принциповою і відвертою. Я також хотів би, щоб наша розмова пройшла в конкретній площині, щоб усі члени ради висловили свої пропозиції, а саме: що і як краще зробити сьогодні, що треба мати на завтра, а що можна зробити пізніше. Визначитись і в тому, що треба вирішити на рівні МЗС, інших міністерств, а що на урядовому рівні чи рівні Адміністрації Президента України. Але в одному треба дійти згоди: академія має працювати з 1 вересня 1996 року. Від своєчасного і якісного розв'язання питань підготовки висококваліфікованих фахівців-міжнародників залежить доля зовнішньої політики України — хоч які привабливі й далекоглядні наші ініціативи, вони будуть приречені, якщо їх втілюватимуть у життя малокваліфіковані, недосвідчені люди».

Щоб краще зрозуміти, у яких непростих умовах народжувалася Дипломатична академія, які труднощі доводилося долати ще до початку навчального процесу, процитую уривки з листа міністра Геннадія Удовенка, який він надіслав Прем'єр-міністрові Павлові Лазаренкові. Там, зокрема, підкреслено: «Шановний Павле Івановичу!.. На здійснення організаційного, матеріально-технічного забезпечення академії та започаткування навчального процесу з 1 вересня ц. р. в державному бюджеті на 1996 рік передбачено 64 млрд крб. Але, на жаль, станом на 10 червня ц. р. Міністерством фінансів виділено лише 94.6 млн крб. Відсутність коштів на розрахунку академії може призвести до зриву виконання відповідного Указу Президента, неможливості початку навчального процесу з 1 вересня 1996 року, МЗС України неодноразово вживало заходи щодо поліпшення становища […] однак станом на 11.06.1996 року питання не вирішено».

МІНІСТЕРСТВО
ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
УКРАЇНИ

252018, м. Київ,
Михайлівська площа, 1

Fax: 7 (044) 226 31 69
Phone: 7 (044) 226 33 79
Telex: 131373 Rubin

MINISTR
OF FOREIGN AFFAIRS
OF UKRAINE

1, Mykhaylivska sq.,
Kyiv, Ukraine, 252018

12.06.96 № 4/21-88

На № _____ від _____

Прем''єр-міністру України

П.І.Лазаренку

Шановний Павле Івановичу!

Відповідно до Указу Президента України від 30.05.1995р. з метою підготовки спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин створено Дипломатичну академію України при МЗС України. На здійснення організаційного, матеріально-технічного забезпечення Академії та започаткування навчального процесу з 1 вересня ц.р. в державному бюджеті на 1996 рік передбачено 64 млрд.крб.

Але, на жаль, станом на 10 червня ц.р. Міністерством фінансів виділено лише 94.6 млн.крб. Відсутність коштів на розрахунку Академії може призвести до зриву виконання відповідного Указу Президента, неможливості початку навчального процесу з 1 вересня 1996 року.

МЗС України неодноразово вживало заходи щодо поліпшення становища, що сталося навколо фінансування Дипломатичної Академії. Так, 17.05.1996 року направлено відповідного листа Міністру фінансів Германчуку П.К., а 06.06.1996 року - Голові Державного казначейства України Тентюку В.П. Однак, станом на 11.06.1996 року питання не вирішено.

Просив би Вас, шановний Павле Івановичу, особисто вжити необхідних заходів для негайного надання коштів Академії згідно передбаченої державним бюджетом статті.

З повагою,

Міністр Г.Й.Удовенко

12856/53

52

Свиридюку О.І.

Іванівному Борису Дмитровичу
ректору першої
дипломатичної академії України
23.07.96

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 20 липня 1996 р. № 779

Київ

Про Дипломатичну академію України при Міністерстві закордонних справ

На виконання Указу Президента України від 30 травня 1995 р. № 397 "Про підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин" Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Затвердити статут Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ (додається).

2. Взяти до відома, що:

на виконання Указу Президента України від 2 червня 1995 р. № 419 "Про внесення змін до Указу Президента України від 30 травня 1995 року № 397" Київський національний університет імені Тараса Шевченка і Міністерство закордонних справ уклали договір про передачу Дипломатичній академії України при Міністерстві закордонних справ на умовах безстрокової безоплатної оренди приміщення в будинку по вул. Мельникова, 36/1, у м.Києві для розміщення адміністративно-управлінського персоналу та необхідну кількість аудиторій для забезпечення навчального процесу;

відповідно до Указу Президента України від 19 жовтня 1995 р. № 980 "Про створення умов для роботи Української Академії державного управління" Українській Академії державного управління при Президентові України доручено передати Дипломатичній академії України при Міністерстві закордонних справ на умовах оренди кімнати в гуртожитку по вул. Мельникова, 36, у м. Києві для проживання 50 слухачів.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ (№ 3)

Прем'єр-міністр України **П. ЛАЗАРЕНКО**

Міністр Кабінету Міністрів України **В. ПУСТОВОЙТЕНКО**

Інд.40

Ось так у режимі «крок вперед — два назад» формували Дипломатичну академію, напрацьовували необхідні компоненти, наближали до її старту в освітянський простір. У першому півріччі цього самого 1996 року відповідними постановами Кабінету Міністрів України Національному університету імені Тараса Шевченка було доручено передати Дипломатичній академії на умовах безстрокового безоплатного користування приміщення (10 кабінетів) у будинку на вулиці Юрія Іллєнка (колишня назва — Мельникова), 36/1 для розміщення адміністративно-управлінського персоналу та необхідну кількість аудиторій для забезпечення навчального процесу ДА. А Національна академія державного управління при Президентові України мала передати Дипломатичній академії на таких самих умовах безстрокового безоплатного користування 50 кімнат для проживання 100 слухачів ДА в гуртожитку за адресою: вулиця Юрія Іллєнка (Мельникова), 36.

Тож попри суттєву нестачу фінансування, але з іншими необхідними здобутками, ми загалом були готові розпочати з 1 вересня 1996 року свою діяльність як вищий навчальний заклад IV рівня акредитації. Керівництво Дипломатичної академії, професорсько-викладацький склад, висококваліфікований, високопрофесійний, сформований більше ніж на 50% із провідних професорів і науковців ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, рвались у бій. Ті амбітні завдання, які були сформульовані в Статуті академії щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації на базі вищої освіти дипломатичних та консульських кадрів МЗС та інших державних органів, що займаються питаннями зовнішніх відносин держави, щодо проведення науково-дослідницької роботи в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії, створення й видання підручників, навчальних посібників і науково-методичних розробок за профілем Дипломатичної академії, організації підготовки наукових кадрів через аспірантуру й докторантуру, прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата й доктора наук, спонукали всіх працівників новоутвореного галузевого навчального закладу до творчої самовідданої праці. Хотілося виправдати ту високу довіру, яку поклало на нас керівництво МЗС і держави загалом, і насамперед довіру тих перших слухачів, які прийшли на навчання до ДА.

Отже, 2 вересня 1996 року академія відчинила свої двері (1 вересня була неділя). Святкові збори, приурочені врученню посвідчень слухача ДА її першому набору, відвідали Міністр закордонних справ Г.Й. Удовенко, його заступник В.Д. Хандогій, депутати Верховної Ради України, відповідальні співробітники Кабінету Міністрів України тощо. Корабель спустили на воду, і сприятливий вітер міцно напнув його вітрила.

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Ректор Дипломатичної академії
_____ проф.Б.І.Гуменюк
"___" _____ 1996 р.

ПРАВИЛА

прийому слухачів до Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України у 1996/1997 навчальному році

Дипломатична академія України при МЗС України проводить прийом слухачів на 1996/1997 навчальний рік із спеціальностей "міжнародні відносини" та "міжнародне право".

Форма навчання в Академії - денна
Термін навчання - 24 місяці

Прийом до Академії громадян України **здійснюється:**

- за Державним замовленням;
- за договорами між Академією та замовниками на умовах, що визначаються чинним законодавством та цими договорами.

На навчання до Дипломатичної академії за державним замовленням приймаються громадяни України, які мають вищу освіту, володіють українською та однією або декількома іноземними мовами, віком, як правило, до 40 років, працюють в системі МЗС України не менше року або перебувають на державній службі не менше 3-х років (за направленням керівництва відповідних державних органів і погодженням з МЗС України).

Громадяни інших держав приймаються на навчання до Академії на підставі міжнародних угод на умовах, що визначаються цими угодами, а також за договорами, укладеними Академією з зарубіжними навчальними закладами, організаціями або на основі індивідуальних договорів.

До **Приймальної комісії подаються такі документи:**

1. Заява на ім"я ректора Академії;
2. Анкета (лист з обліку кадрів) встановленого зразка і автобіографію;
3. Копія диплома про вищу освіту;
4. Направлення державного органу на навчання;
5. Завірений витяг із трудової книжки;
6. Медична довідка (ф. 86-у);
7. 4 фотокартки розміром 4 х 6 см. і 4 розміром 3 х 4 см;
8. Реферат із обраної спеціальності.

Попри всі тодішні проблеми — хронічне недофінансування, відсутність попервах власного приміщення (бути в приймах — це бути в приймах, і цей статус неодноразово спричиняв конфлікт інтересів, який, звичайно, завжди розв'язували на користь господаря) — Дипломатична академія впевнено й рішуче розгортала свою діяльність, відчуваючи, що вона справді є тим навчальним майданчиком, який приносить користь МЗС України. Ця незаперечна гармонія, яка була на початку між ДА та МЗС, надихала співробітників академії та її слухачів на творчу роботу, на пошук оптимальних моделей навчального процесу, на вироблення нових стратегічних завдань, досягнення яких тільки б підвищувало престиж і поліпшувало імідж академії.

2 вересня 1996 р. Дипломатична академія розпочала свою діяльність

On 2 September 1996, the Diplomatic Academy launched its work

Такий вдалий старт у діяльності Дипломатичної академії мав об'єктивні причини. Річ у тім, що після того, як 1991 року Україна поновила свою державність, стала на шлях суверенного розвитку, а отже, увійшла до світового співтовариства як незалежний суб'єкт міжнародних відносин, дипломатична служба країни зазнала стрімкого зростання, сплеск кадрового набору до лав МЗС був безпрецедентний. Якщо в МЗС радянської України до 1991 року загалом працювало близько 100 осіб (дипломати + адміністративно-технічний

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Міністр закордонних справ України

_____ **Г.Й.Удовенко**

"12" _____ 1996 року

С К Л А Д

приймальної комісії по проведенню співбесіди зі вступниками до Дипломатичної академії України при МЗС України

Голова комісії:

ГУМЕНЮК БОРИС ІВАНОВИЧ	- ректор Дипломатичної академії України

Члени комісії:

СВИНАРЧУК ЄВГЕН ГРИГОРОВИЧ	- начальник Управління кадрів МЗС України;
ВАСИЛЕНКО ВОЛОДИМИР АНДРІЙОВИЧ	- Посол з особливих доручень, професор;
КУПЧИШИН ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ	- начальник Управління Європейського Регіонального співробітництва;
ШЕВЧУК МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ	- завідувач відділу Управління кадрів МЗС України;
НЕЛІП МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ	- проректор Дипломатичної академії України;
КИРСЕНКО МИХАЙЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ	- професор Дипломатичної академії МЗС України;
ПЛЕСКАЧОВА НАДІЯ МИХАЙЛІВНА	- начальник курсів іноземних мов МЗС України;
КОШЕЛЕВА РАЇСА ЯКИМІВНА	- зав.навчально-методичним відділом Дипломатичної академії України;
МАЛЕЖИК ОЛЬГА ІВАНІВНА	- старший лаборант Дипломатичної академії України, (секретар комісії)

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Міністр закордонних справ України

_____ **Г.Й.Удовенко**

"12" липня 1996 року

К О М І С І Я

по розгляду заяв на навчання в Дипломатичній академії України при МЗС України

1. ХАНДОГІЙ В.Д.	-	Заступник міністра, Голова комісії
2. ГУМЕНЮК Б.І.	-	Ректор Академії
3. СВИНАРЧУК Є.Г.	-	Начальник Управління кадрів
4. НЕЛІП М.І.	-	Проректор Академії
5. РОМАНЕНКО А.І.	-	Помічник міністра з питань безпеки
6. БАТЮК В.Г.	-	Посол з особливих доручень
7. МОЦИК О.Ф.	-	Начальник Договірно-правового управління
8. СЕРГЄЄВ Ю.А.	-	Начальник Управління інформації
9. ШЕВЧУК М.О.	-	Завідувач відділом Управління кадрів, секретар комісії

персонал), то станом на 1 січня 1996 року в МЗС України працювало вже понад 1300 осіб, з них 539 — у центральному апараті, зокрема 342 дипломати і 830 осіб у закордонних установах (476 дипломатів). Збільшення майже в рази кількісного складу співробітників дипломатичної служби України протягом усього лише п'яти років ніяк не гарантувало дотримання якості, скажімо, вищого ґатунку. Оціночний зріз нової хвилі цього поповнення показував, що до МЗС загалом прийшли ерудовані, патріотично налаштовані люди з амбітними планами стати професійними дипломатами й на цій ниві принести користь державі. Але загальної ерудиції та патріотичних почуттів замало, щоб опанувати цей тонкий фах. Серед них виявилося багато тих, хто за першою вищою освітою були журналістами, філологами, фізиками, біологами, військовими тощо. Для цієї категорії співробітників МЗС, а також інших органів виконавчої влади, які займалися так званою галузевою дипломатією, навчання в Дипломатичній академії — чи на повному дворічному циклі, чи на курсах підвищення кваліфікації — було дуже серйозною підмогою у вдосконаленні необхідних професійних знань, підвищенні практично-теоретичного рівня, досягненні потрібного рівня знання іноземної мови (мов). Дипломатична академія володіла достатнім інструментарієм, щоб задовольнити ці вимоги з боку кадрової служби МЗС та інших державних органів.

Як я вже зазначив, первинним ядром професорсько-викладацького складу академії стали висококваліфіковані професори, доценти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які були штатними співробітниками Інституту міжнародних відносин, на території якого тоді тимчасово розміщувалась Дипломатична академія. Звичайно, що до роботи в академії були ангажовані спеціалісти з інших установ та університетів теж. За блок міжнародних відносин (історія, зовнішня політика, дипломатія) відповідали такі відомі фахівці в цій галузі, як кандидат філологічних наук, професор, Надзвичайний і Повноважний Посол Ю.М. Кочубей; кандидат історичних наук, Надзвичайний і Повноважний Посол Б.І. Корнєєнко; доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України С.В. Віднянський; доктор історичних наук, професор М.В. Кірсенко; доктор історичних наук, професор, Надзвичайний і Повноважний Посланник першого класу, кар'єрний дипломат М.М. Білоусов; доктор історичних наук, професор з досвідом дипломатичної роботи Л.О. Лещенко; кандидат історичних наук, доцент, Надзвичайний і Повноважний Посол І.Г. Майдан;

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Професорсько-викладацькому складу, співробітникам та слухачам Дипломатичної академії при Міністерстві закордонних справ України

Шановні друзі!

Гаряче і сердечно вітаю вас із знаменною подією - відкриттям Академії!

Народження вашого учбового закладу - ще одне переконливе свідчення незворотності вибору нашого народу побудувати незалежну, демократичну і процвітаючу державу.

Відзначення 5-ої річниці проголошення незалежності України яскраво засвідчило її вагомі здобутки на міжнародній арені, в чому велика заслуга належить і українським дипломатам.

Викладачів, співробітників та слухачів Академії має об'єднувати спільна мета особливого значення - підготовка фахівців найвищої кваліфікації, відданих рідній землі та здатних гідно відстоювати інтереси нашої Батьківщини.

Переконаний, що це відповідальне завдання буде виконане вами з честю.

Зичу вам, дорогі друзі, відмінного старту, великих творчих звершень, міцного здоров'я та особистого щастя.

Л.КУЧМА

ao-prof

кандидат історичних наук, доцент, Надзвичайний і Повноважний Посол В.І. Нагайчук; доктор історичних наук, професор В.С. Бруз, який вісім років через МЗС України працював у Секретаріаті ООН на відповідальній посаді; доктор політичних наук, професор із досвідом дипломатичної роботи С.О. Шергін; доктор технічних наук, професор О.А. Васильєв; кандидатка історичних наук, доцентка з досвідом дипломатичної роботи І.С. Покровська; кандидатка історичних наук, доцентка Києво-Могилянської академії Т.А. Балабушевич; докторка історичних наук, професорка Н.Г. Подоляк; докторка політичних наук, професорка Л.Д. Чекаленко; доцентка, кандидатка філологічних наук Н.Р. Колесніченко-Братунь; кандидат філософських наук, доцент Б.І. Мороз; кандидат філософських наук, доцент Л.С. Тупчієнко; кандидат історичних наук, доцент Г.Д. Хоменко; кандидат історичних наук, доцент В.Г. Ціватий; кандидат політичних наук, доцент О.Г. Бабенко. Питання, які стосуються політичних проблем міжнародних систем, на належному рівні викладав доцент Г.Ф. Костенко, колишній співробітник однієї з військових академій. Цікаві, трохи в екстравагантному стилі лекції з питань дипломатичного протоколу читала кар'єрна дипломатка із багаторічним досвідом роботи Г.О. Науменко. Азам політичного прогнозування міжнародних відносин та аналітичного осмислення швидкоплинних політичних ситуацій наших слухачів навчав кандидат юридичних наук, доцент Хонін В,М. Пройти його «хонініану», як жартували майбутні ддипломати-практики, було, ох, як непросто, але дуже цікаво та корисно. Справді, важко в навчанні, легко в бою.

Так само авторитетні та професійні викладачі забезпечували блок дисциплін з міжнародного права. Тут незабутні, надзвичайно корисні лекції для слухачів Дипломатичної академії читали доктори юридичних наук професори К.К. Сандровський, П.Ф. Мартиненко, В.І. Кисіль; кандидати юридичних наук доценти С.Ю. Козьяков, В.М. Хонін, С.В. Ісакович, молодий тоді кандидат юридичних наук, а нині голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва, доктор юридичних наук, професор О.О. Мережко.

Про особливості світової економіки, міжнародних економічних відносин, проблем глобалізації слухачам академії періодично розповідали доктор економічних наук, професор, академік НАН України, Надзвичайний і Повноважний Посол О.Г. Білорус; доктор економічних наук, професор, академік НАН України Ю.М. Пахомов; кандидат економічних наук, доцент, Надзвичайний і Повноважний Посол

В.Я. Масштабей; доктор економічних наук, професор І.В Бураковський; доктор економічних наук, професор Р.Н. Натрошвілі.

Звичайно, що ці фахівці — окраса академії — не працювали разом водночас. Була постійна ротація, хтось від'їжджав, хтось долучався до цього списку. Але в академії завжди була критично необхідна маса зіркового складу науковців і дипломатів, які щедро ділилися зі слухачами своїми знаннями та багатим професійним досвідом. Пізніше до цієї славної когорти професорів-суперпрофесіоналів як викладач кандидат політичних наук приєднався й колишній Міністр закордонних справ України А.М. Зленко.

Базування навчального процесу на всіх трьох блоках — МВ, МП, МЕВ — дало поштовх для створення нової спеціальності, яку було введено в перелік державного реєстру (напряму освіти) під назвою «Зовнішня політика» з правом присвоєння наукового ступеня магістра зовнішньої політики (кваліфікація: спеціаліст у сфері зовнішньої політики). Написавши це, я замислився, згадуючи, з якими труднощами довелося зіштовхнутись Дипломатичній академії, щоб легалізувати цю спеціальність, по суті, узаконити свою освітянську діяльність. Який опір чинили явні та приховані опоненти, щоб не дати академії стати повноцінним навчальним закладом! І тільки завдяки рішучим діям нашого міністерського куратора В.Д. Хандогія та відповідального урядового співробітника І.В. Ніколайка всі перешкоди було подолано. Ми отримали цю нову спеціальність, яку я досі вважаю унікальною та абсолютно повноцінною для людей, які хочуть здобути необхідну навчальну підготовку для роботи в органах зовнішніх відносин.

До речі, ще з першого набору слухачів, тобто з 1996 по 2001 рік, п'ять років поспіль у навчальний план академії входила обов'язкова професійно-тематична практика-стажування слухачів у закордонних дипломатичних і консульських установах України. Вона стосувалася насамперед слухачів-співробітників МЗС, яких направляли влітку на місячне стажування за кордон, що мало подвійну користь. З одного боку, вони посилювали роботу того чи того посольства (консульства) у зв'язку з періодом відпусток, що іноді призводило до певного оголювання флангів закордонної установи, з іншого, це була справді серйозна, так би мовити, виробнича практика, яка досить сильно стимулювала співробітників МЗС вступати до Дипломатичної академії. Поступово цей дуже корисний складник навчального процесу почав із боку МЗС замулюватись. Пояснювали це зазвичай фінансовою скрутою, але, як на мене, ймовірніше, що кадровики,

які відповідали за цей напрям, не хотіли додавати собі зайвого клопоту, оскільки проблема ротації кадрів у центральному апараті МЗС завжди була й досі є доволі болючим питанням. Тож мати ще додаткові розрахунки щодо того, хто зі слухачів академії куди поїде влітку на стажування, вони не хотіли.

Г Р А Ф І К

проходження професійно-тематичної практики-стажування в дипломатичних установах України за кордоном слухачами Дипломатичної академії України в 1996/97 н.р.

№№ п/п	Прізвище, ім'я, по-батькові	К р а ї н а	Посада в закорд. представн. України	Дата від'їзд	Дата поверн.
1.	Нескорожана Д.П.	Румунія	перший секретар	29.07	29.08
2.	Лисенко І.П.	Латвія	радник	1.08	1.09
3.	Щерба М.Б.	Австрія	радник	30.07	30.08
4.	Мацарський П.О.	Німеччина	радник	1.08	1.09
5.	Радько А.Б.	США	другий секретар	2.08	2.09
6.	Богорад В.О.	ОАЕ	перший секретар	4.08	4.09
7.	Марущинець В.І.	Словаччина	перший секретар	4.08	4.09
8.	Бурдиляк С.А.	Індія	радник	14.08	14.09
9.	Кушнір О.А.	Литва	третій секретар	1.08	1.09
10.	Кармадонова Г.К.	Росія	другий секретар	5.08	5.09
11.	Антух Л.В.	Росія	другий секретар	5.08	5.09
12.	Блажей В.В.	Росія	другий секретар	5.08	5.08
13.	Логінок І.Б.	США(Чікаго)	консул	1.09	3.10
14.	Надоленко Г.О.	АРЄ	перший секретар	23.08	23.09
15.	Калабуха(Дір) Л.В.	Угорщина	другий секретар	23.08	23.09
16.	Оніщенко Ю.В.	Ізраїль	радник	23.08	23.09
17.	Луцкевич О.Р.	КНР	третій секретар	17.09	19.10
18.	Алексєєв І.В.	Фінляндія	третій секретар	25.10	25.11

П р о р е к т о р
Дипломатичної академії України **М.НЕЛІП**

У навчальних планах академії була пара, яка називалася «День дипломата». Це означало, що мінімум раз на місяць на запрошення керівництва академії при посередництві МЗС перед слухачами виступали Надзвичайні та Повноважні Посли, які представляли свої країни, або іноземні співробітники міжнародних організацій в Україні. Так студенти з перших уст дізнавались про специфіку двосторонніх відносин України зі США, Францією, Ізраїлем тощо. Звичайно, що усталеною практикою з перших днів діяльності академії стали систематичні виступи перед її слухачами керівників структурних підрозділів міністерства — заступників міністра, керівників департаментів, управлінь. Можна стверджувати, що ми зрослись із міністерством на тому етапі, знайшли спільну мову й відчували незаперечну користь від такої співпраці. Ну і, звичайно, принципове значення в академії мало вивчення (вдосконалення) іноземних мов. Відповідну кафедру очолила авторитетна фахівчиня цього напряму освіти доцентка Н.А. Шпак. Під її керівництвом кафедра зайняла достойне місце не тільки в структурі Дипломатичної академії, а й усього Міністерства закордонних справ і

на належному рівні вела підготовку насамперед з таких іноземних мов, як англійська, німецька, французька, іспанська. За виробничої потреби підбирали фахівців також зі слов'янських (польська, словенська, чеська) і східних мов. Робота важливого внутрішньоакадемічного структурного підрозділу — навчально-методичного відділу — також була якісно зорганізована. Чітке планування академічного навантаження викладачів, складання розкладу занять, ретельний контроль за його виконанням забезпечував саме цей відділ на чолі з дуже досвідченою фахівчинею, методисткою вищої категорії Раїсою Якимівною Кошелевою. Слухачі не могли поскаржитися на неувагу до них або неналежний рівень викладання. Завжди були позитивні відгуки від випускників академії, хоча отримували і скарги під час навчання, у яких йшлося лише про те, що хтось із викладачів надто вимогливий і ніяк не поступався, щоб завищити оцінку. Такі скарги мене тільки тішили. Вони означали, що йде нормальний, правильний процес…

Згадуючи перші самостійні кроки Дипломатичної академії, її динамічне й конструктивне вростання в загальнонаціональну систему підготовки фахівців-міжнародників, з великим задоволенням відзначу також успішні дії зі встановлення партнерських зв'язків із профільними навчальними закладами Старого і Нового світу, країн Азії, Африки та Латинської Америки. Передусім хочу згадати, що вже наступного року після початку освітянської діяльності, тобто 1997-го, академія увійшла до своєрідного всесвітнього клубу дипломатичних академій та інших навчальних закладів, яких об'єднувала майже спільна навчальна програма — вони готували й готують і фахівців-міжнародників широкого профілю, і винятково кадрових дипломатів. Не пам'ятаю точно, хто мені повідомив, що, виявляється, на базі Віденської дипломатичної академії, яку прийнято вважати найстарішою і найавторитетнішою серед європейських академій, щороку, зазвичай у вересні—жовтні, проводять наради керівників цих навчальних закладів. Причому місце нарад змінюється в ротаційному режимі. Тобто якщо 1997 року — у Відні, то наступного — в будь-якій іншій столиці світу, де є дипакадемія. 1999 року — знову Відень, 2000 року, після Відня, — чи Любляна, чи Оттава, чи Амман тощо. Наше посольство в Австрії (посол М.П. Макаревич) посприяло встановленню контактів із Віденською дипломатичною академією. Ми написали їм листа, розповіли про себе, про свої завдання, плани, наміри. Дуже швидко отримали схвальну відповідь — привітання з нагоди нашого заснування та, відповідно, запрошення на ім'я ректора взяти участь у роботі цього авторитетного профільного клубу. Це був зручний майданчик, де я неодноразово виступав. На цих

Започаткування співпраці з Віденською дипломатичною академією. В кабінеті її ректора Пауля Ляйфера, 1997 рік

Establishment of cooperation with the Diplomatic Academy of Vienna. Office of the then-rector Paul Leifer, 1997

форумах обмінювалися досвідом, встановлювали корисні контакти, напрацьовували можливості поглибленої двосторонньої співпраці з тією чи тією академією. Саме там зародилися проєкти з дипломатичними академіями Канади, Хорватії, Німеччини, Єгипту, Естонії, Мальти, Франції тощо, які потім втілились у життя: обмін викладачами чи запрошення на навчання наших слухачів.

Ще одним вагомим зовнішнім, а точніше — зовнішньоекономічним аспектом нашого зростання була технічна допомога, яку почала отримувати Дипломатична академія України від країн-партнерів. Тут я знову хочу віддати належне Міністерству закордонних справ, звичайно, не в абстрактному його сприйнятті, а у відзначенні конкретних осіб, які надзвичайно вагомо допомогли академії на початковому етапі її становлення. Трохи згодом, коли ми трішки розкрутилися, почали заробляти самі на освітянських статутних послугах (контрактна форма навчання), я міг у будь-який час замінити комп'ютер, що вийшов з ладу, придбати інші новітні технічні засоби, необхідні для здійснення сучасного навчального процесу. Але тоді — в 1996–1997 роках — ми з погляду технічної оснащеності майже були без нічого. І тут наш засновник, батько-фундатор Дипломатичної академії Міністр закордонних справ Г.Й. Удовенко відвідав із запланованим візитом Південну Корею. З його ініціативи до порядку денного перемовин додали, зокрема, питання про новостворену ДАУ при МЗС України і відповідно: «Що уряд цієї країни може зробити для підтримки нашого проєкту?». З одного боку, тут не було нічого надзвичайного. У Південній Кореї активно діяло Агентство з надання технічної допомоги різним країнам, зокрема й так званої СНД, і ініціатива нашого міністра не була несподіванкою

для південнокорейських партнерів. З іншого боку, міг і не порушити цього питання. Просто забути. Просто ніхто б не підказав. Адже таких агенцій у багатьох країнах світу (я маю на увазі не тільки Європи, а й, скажімо, Перської затоки) хоч гать гати, але чомусь того, що зробив Геннадій Йосипович, жоден міністр не повторив. А що ж було зроблено? Після його візиту до академії звернулося Посольство Південної Кореї в Києві. Нам запропонували заповнити відповідні анкети, де б вказали свої потреби на отримання технічної допомоги на суму 200 тисяч доларів. Ось так дуже швидко, протягом двох-трьох місяців, ми отримали два сучасні комп'ютерні класи, лінгафонний кабінет, іншу аудіо- й відеотехніку для навчального процесу, локальну телефонну станцію, навіть авто «Hyundai Sonata» для ректора академії. Це була фантастика, яка для мене завжди асоціюється з прізвищем видатного українського дипломата планетарного масштабу, Міністра закордонних справ Г.Й. Удовенка.

Це все означало, що ми були належно «одягнуті», «взуті», одним словом, екіпіровані так, що виконання наших Статутних завдань відбувалось у творчій, я би навіть сказав, піднесеній атмосфері. Було сформовано міцний колектив однодумців, професіоналів, людей із почуттям великої відповідальності за успіх справи, до якої їх покликали.

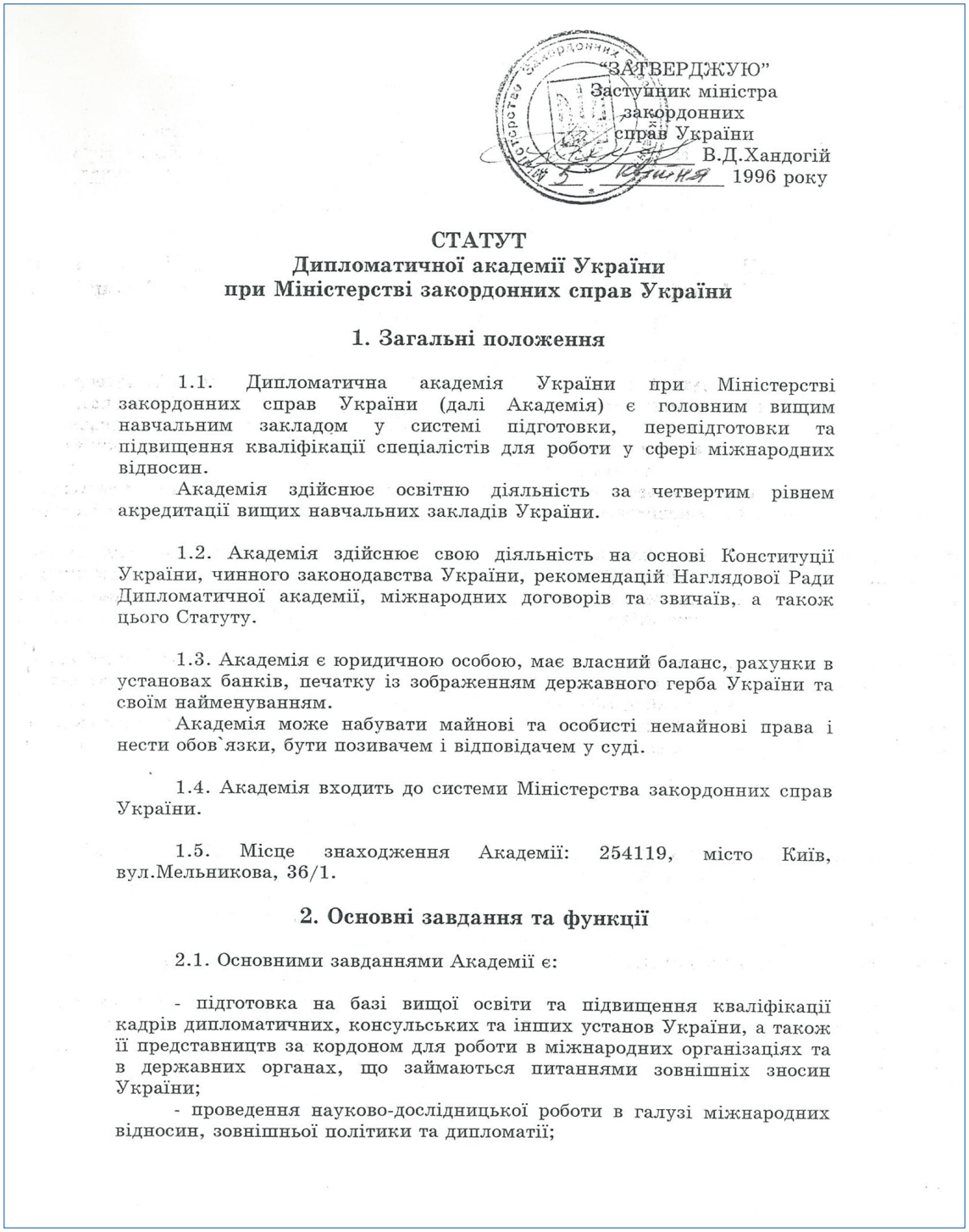
Не можу не сказати і про те, що відкриття Дипломатичної академії, перші кроки її діяльності викликали неабиякий резонанс не тільки у вузькому дипломатично-експертному середовищі, а й, не побоюсь сказати, у загальнонаціональному масштабі. До нового навчального закладу виявляли такий інтерес, що майже раз-двічі на місяць я давав інтерв'ю провідним газетам і журналам, виступав у прямому ефірі на радіо- та телеканалах. Чисельні публікації були також і на обласному рівні, велику цікавість виявили до нового навчального закладу громадяни АР Крим, інших регіонів України. Ми впевнено йшли вперед, і нашу тверду ходу в майбутнє підтримувало ще й те, що за недалеким обрієм ми вже бачили власне приміщення, власну матеріально-технічну базу, й не абиде (наприклад, на Татарці, розглядався й такий варіант, були міркування перебрати під себе ділянку землі, на якій розташовувався колишній дитячий садок і на його місці збудувати своє приміщення — на щастя, нам це не вдалось, перехопили податківці), а на самій Михайлівській площі, поряд із МЗС України! Загалом наша життєва стезя стелилася для нас вдало, і ми, долаючи різноманітні труднощі, рухалися вперед. Але вже тоді почали виринати перешкоди, так би мовити, екзистенційні, наче міни сповільненої дії, «вибухи» яких була досить відчутна.

ТІНІ БУВАЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ НАД НОТР-ДАМ

Не так тії воріженьки, як добрії люди. 29 травня 2002 року. Цього дня за ініціативи керівництва Академії державного управління при Президентові України (ректор — професор В.І. Луговий) провели всеукраїнську нараду ректорів університетів, інститутів, завідувачів провідних кафедр, у центрі навчальної діяльності яких були так звані світоглядницькі дисципліни — історія, філософія, політологія тощо. Ця нарада відбувалась за участі Президента України Леоніда Кучми, тому її готували заздалегідь і дуже ретельно.

За місяці два до її проведення я отримав від оргкомітету запрошення взяти участь у нараді, ба більше, на одній із панелей мені дали можливість виступити, де в межах регламенту (до десяти хвилин) я мав розповісти про нашу Дипломатичну академію, перші роки її діяльності, здобутки та перспективи. Звичайно, я з ентузіазмом погодився на пропозицію, радіючи, що зможу в присутності Глави Держави, академічно-університетської елітарної спільноти розповісти про новоутворений навчальний заклад, про його діяльність і, не приховуватиму, відразу подумав про те, що в мене буде можливість не тільки подякувати президентові за увагу до академії (як-не-як це його Указом вона була започаткована), а й звернутися до нього з проханням додати імпульсу КМУ, щоб пришвидшити процес передачі будинку за адресою: вул. Велика Житомирська, 2 під потреби Дипломатичної академії. І звісно, в головній частині мого виступу в межах відведеного часу мало йтися про ті реальні здобутки, яких уже досягнула академія. Її діяльність тоді повністю схвалювало керівництво МЗС, і, крім подяк на щорічних звітах, які я робив на засіданні колегії МЗС, я нічого не отримував. У такому безжурно романтичному настрої я прибув на нараду. У Президії — Президент України Л.Д. Кучма, міністр освіти В.Г. Кремінь, ректор КНУ імені Тараса Шевченка, академік НАН України В.В. Скопенко, відповідальні співробітники КМУ, Адміністрації Президента. Дійшла черга до мого виступу. Я з легкістю злетів на трибуну та бадьорим голосом почав: «Шановний Президенте України, шановні учасники наради! Дякую за запрошення на це високодостойне зібрання й за можливість поінформовувати Вас, що зробила протягом останніх шести років новоутворена Дипломатична академія, які завдання стоять перед нею сьогодні та в найближчій перспективі». Раптом пролунав голос Леоніда Кучми, він перебив мій радісний монолог і, блиснувши в мій бік злими очима, запитав: «Борисе Івановичу! Скажіть мені, що таке Дипломатична академія? Чим вона займається?». Звичайно, що я нічого не зрозумів, мій внутрішній комп'ютер заглючило, миттєвого розуміння, що за цим стоїть, не було.

Стало зрозуміло лише те, що тут якась інтрига, якась поки що незрозуміла для мене провокація. В залі запала тиша. Але я звик до запитань, у цьому разі воно було від Глави Держави. Потрібно було відповідати, і я, як-то кажуть, на автоматі згідно зі Статутом порушив тишу: «Дипломатична академія — це вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, відомчий навчальний заклад МЗС України, завданням якого є…». І тут Кучма мене знову перебив: «Про які завдання ви говорите! Чим ви

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник міністра
закордонних
справ України
_____ В.Д.Хандогій
1 червня 1996 року

СТАТУТ
Дипломатичної академії України
при Міністерстві закордонних справ України

1. Загальні положення

1.1. Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України (далі Академія) є головним вищим навчальним закладом у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин.

Академія здійснює освітню діяльність за четвертим рівнем акредитації вищих навчальних закладів України.

1.2. Академія здійснює свою діяльність на основі Конституції України, чинного законодавства України, рекомендацій Наглядової Ради Дипломатичної академії, міжнародних договорів та звичаїв, а також цього Статуту.

1.3. Академія є юридичною особою, має власний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням державного герба України та своїм найменуванням.

Академія може набувати майнові та особисті немайнові права і нести обов`язки, бути позивачем і відповідачем у суді.

1.4. Академія входить до системи Міністерства закордонних справ України.

1.5. Місце знаходження Академії: 254119, місто Київ, вул.Мельникова, 36/1.

2. Основні завдання та функції

2.1. Основними завданнями Академії є:

- підготовка на базі вищої освіти та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичних, консульських та інших установ України, а також її представництв за кордоном для роботи в міжнародних організаціях та в державних органах, що займаються питаннями зовнішніх зносин України;
- проведення науково-дослідницької роботи в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії;

взагалі займаєтесь? Хто у вас викладає? Ви стали осередком антипрезидентського угруповання. Який предмет веде у вас Віктор Шишкін та інші його однодумці? Що ви собі думаєте?». І так далі в такому тоні й у такому стилі. Ситуація для мене почала прояснятися. В.І. Шишкін — колишній генеральний прокурор, який, я не знаю, на яких умовах (чи погодинної оплати, чи як штатний співробітник) справді працював тоді на одній із кафедр ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, а до Дипломатичної академії він ніколи (ніколи!!!) стосунку не мав. Тоді в Україні широко розгорнувся громадянський політичний рух під гаслом «Кучму геть!». Справа невинно вбитого Георгія Гонгадзе сколихнула не тільки Україну, а й закордонну громадськість! Президент Кучма лютував, був ображений на все і вся, і будь-яка опозиція до нього викликала і страх, і гнів, і роздратування. Хтось добряче постарався, щоб до відома президента потрапила, м'яко кажучи, неправдива інформація. Удар було відведено від університету та спрямовано проти Дипломатичної академії. Я так і не закінчив свого виступу. «Сідайте, — сказав президент, — і добре подумайте над тим, що ви робите». Я зайняв своє місце. Пізніше, прокручуючи в пам'яті весь цей абсурд, я, якби був художником, намалював би картину під назвою: «Виступ ректора ДА на нараді за участі ПУ». Випалене дощенту поле, посеред нього самотня постать, а навколо на багато кілометрів ні душі! Нарада закінчилась, я кинувся до керівництва університету: «Любі друзі, допоможіть, скажіть президенту, що це у вас, а не в мене…». Керівництво було лаконічно холодне: «Не сьогодні. Розберемось завтра». Тоді я підійшов ще до однієї людини, мого колишнього студента, дуже талановитого перспективного українського дипломата, а тоді керівника управління зовнішньої політики АП Андрія Фіалка: «Андрію! Ти повинен знати, що це все з точністю до навпаки. Доведи до відома президента, прошу тебе». Не знаю, наскільки це спрацювало, тому що я постарався використати й усі інші можливі та неможливі канали, щоб спростувати цю брехню, яка виявилась такою несподіваною та підступною!

Так закінчилася для мене ця нарада. Не закінчилося життя. Наступного дня жодних репресій щодо мене не було. Я й далі працював на посаді ректора, але осад із неприємним присмаком залишився. Хтось згодом у ситуації теж розібрався, хтось не розібрався, але нашому іміджу завдали суттєвої шкоди.

Ще одна атака на академію була не така масштабна, але не менш дошкульна та небезпечна. Якось до мене завітала високоповажна особа, з якою я приятелював ще зі студентських часів. Професійні шляхи розійшлися, але десь у пам'яті моїй і, певен, тієї особи були тоді жаринки

теплого, дружнього ставлення одне до одного. Цей пан привітав мене з високою відповідальною посадою ректора Дипломатичної академії і під час нашого кавування перейшов до справи. «Я хочу порекомендувати, — сказав він, — до вступу до Дипломатичної академії достойну людину, яка за всіма параметрами підходить для вашого навчального закладу. Скажу по секрету — це брат моєї дружини. Мріє стати дипломатом». Знаючи родинне походження й оточення мого співрозмовника, я відповів, що радий, коли такого рівня люди хочуть вступити до Дипломатичної академії. Я попросив більш детально розповісти про майбутнього слухача. З'ясувалось, що за основною освітою він лікар, чудово знає англійську мову і дворічне навчання в Дипломатичній академії дасть йому необхідну початкову підготовку, щоб уже потім на практиці вдосконалювати дипломатичний фах. Ніщо не віщувало зародження конфлікту. Я був певен, що мій гість перед тим, як завітати до мене, ознайомився з правилами та умовами прийому на навчання до Дипломатичної академії і розумів, що запропонований кандидат з усіма своїми незаперечними перевагами може вступити до нас лише після вдалого складання іспитів і тільки на контрактній основі. Адже цей чоловік не мав статусу державного службовця, тим паче, що родина була і є, м'яко кажучи, не з бідних. Але річ не в грошах, річ була в принциповому статутному положенні. Тому я попросив гостя мого кабінету звернути на це увагу. Несподівано для мене це викликало неабияку негативну реакцію: «Придумаймо щось! Зробімо виняток». І далі в такому дусі. Я був непохитним. Зрозумівши, що я не поступлюсь, він холодно попрощався і сказав, що мені зателефонують. Справді, за пів години один із керівників МЗС мені зателефонував і повідомив, що до нього заходив такий-то і з таким-то питанням. Вони теж були в дружніх стосунках ще зі студентських часів. Я не знаю, яка розмова відбулась між ними, але цей заступник міністра телефоном мені сказав: «Борисе Івановичу! Ви вчинили правильно. Свою позицію не змінюйте, навіть якщо ще хтось згори буде телефонувати». Так уся ця історія і закінчилась, але невдовзі випадково чи ні в одній із друкованих газет опублікували статтю про Дипломатичну академію за підписом якогось Вороніна, яка починалась реченням (цитую по пам'яті): «Это малоразумительное учебное заведение» (російською мовою) і так далі. На фоні десятків схвальних, позитивних статей, моїх чисельних виступів на телебаченні та радіо, де, можливо, з певним перебільшенням, але по суті правдиво йшлося про те, який це потужний і престижний навчальний заклад, цей пасквіль був малопомітний, але для мене водночас і знаковий. Коли робиш справу й робиш її добре — це не означає, що

не знайдуться ті, хто намагатиметься цю справу використати для своїх дрібних родинних інтересів, а в разі невдачі почнуть її паплюжити.

І ще один випадок. За змістом такий самий, проте за масштабом завданої шкоди Дипломатичній академії в рази більший. По суті цей удар поклав початок підриву підвалин тодішньої моделі Дипломатичної академії та переведення її на справді малозрозумілий рівень, на якому вона є і сьогодні. Що ж трапилось? Це вже було за часів мого другого ректорства після повернення з Кіпру, коли академія розміщувалась у новому приміщенні на Михайлівській площі.

Дзвінок з Адміністрації Президента: «Борисе Івановичу! Добрий день! Вас турбує такий-то. Як справи? Як життя?». Далі: «Ми хочемо рекомендувати на навчання до Дипломатичної академії співробітницю апарату. Приймете?». «Із задоволенням, — була моя відповідь. — А що? Вона звільняється зі своєї високої посади? Адже в нас немає заочної форми навчання. Якщо так, то ласкаво просимо». На кілька секунд запала тиша. «Борисе Івановичу! Ви мене не зрозуміли. Ніхто не буде звільнятись, а ви подумайте над якимось винятком, над якоюсь індивідуальною програмою. Адже так можна?» — «Ні, так не можна. Тому що, по-перше, це суперечить Положенню про Дипломатичну академію, а по-друге, в заочному, якомусь індивідуальному стилі, у відриві від навчальної бази іноземну мову не вивчають. Це профанація і чистої води окозамилювання». — «Так що, ні? Ніяк?» — «Ні. Ніяк. Тільки згідно із затвердженими правилами та умовами прийому до Дипломатичної академії». Розмова закінчилася, але не закінчилася ця справа. Незабаром (а це був 2010 рік) на президентських перегонах перемогла Партія регіонів, а мого нещодавнього співрозмовника з високого крісла на Банковій перевели на вищу посаду в МЗС України. На одній із нарад у своєму кабінеті на шостому поверсі з керівниками кадрової та юридичної служб міністерства він сказав: «Влаштуйте Дипломатичній академії “Сталінград”, а я подбаю про це зі свого боку».

НЕВИПРАВДАНА ТРАНСФОРМАЦІЯ

Описавши ці три епізоди, я відразу хочу зазначити, що, попри дошкульність, не вони відіграли головну роль у тому, що академія почала поступово втрачати свою початкову висоту, а отже, потихеньку занепадати і якщо й далі вживати авіаційну термінологію, то, як на мене, із салону «боїнга» перемістилась у кабіну АН-2. Причини поступової руйнації (в переносному, звичайно, сенсі) Дипломатичної академії були більш приховані та глибокі. За моїм переконанням, вони почали

проявлятися приблизно на початку 2000-х, тобто вже на третьому-четвертому наборі слухачів на навчання до Дипломатичної академії. Річ у тім, що протягом 1996–1998 років (І випуск), 1998–2000 років (ІІ випуск) академія пропустила крізь себе майже всіх співробітників МЗС — уже згаданих тих самих журналістів, філологів, фізиків, біологів, яким вона дала необхідні знання для подальшого просування дипломатичними кар'єрними щаблями. Той факт, що слухачі перших випусків посіли достойне місце в системі дипломатичної служби України, свідчить про те, що ми впорались із поставленими перед академією завданнями і що її освітянська діяльність була ефективна.

Перший випуск слухачів Дипломатичної академії за участю Президента України Леоніда Кучми. 1998 рік, Банкова, 11

The Diplomatic Academy's first alums graduated in the presence of President of Ukraine Leonid Kuchma. 1998, 11 Bankova St.

Наприклад, Ганна Кармадонова, прийшовши до Дипакадемії з НАН України, зробила блискучу кар'єру, дослужившись до посади Генеральної консулки України в Шанхаї. Петро Мацарський (співробітник ДП «ГДІП») після закінчення навчання дійшов до посади Генерального консула України в москві. Василь Кирилич після вчителювання на Львівщині, закінчивши академію, досягнув дипломатичної вершини — став Надзвичайним і Повноважним Послом України в Хорватії. Засіявши це поле на замовлення МЗС і зібравши відповідний щедрий врожай, який ми йому передали, академія чекала на чергові планові

системні замовлення від міністерства. Проте переважною більшістю співробітників МЗС тоді вже були дипломати, які закінчили ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка або відповідний факультет Львівського університету, і вчитися повторно за спорідненою спеціальністю їм було нецікаво. І це можна зрозуміти. Почала проявлятися та промашка, яку було закладено в засадничих документах МЗС. Нагадую, я на початку писав про приставку «при». Академія при МЗС чи академія МЗС. Але й це не головне. Базовий промах полягав у тому, що, створюючи свій навчальний заклад, міністерство не спромоглося, на відміну від міноборони або міністерства внутрішніх справ, де теж є свої академії, закласти таку норму, яка б стимулювала співробітників вступати до Дипломатичної академії. Адже навчання й закінчення академії повинно було забезпечувати вищу посаду, пришвидшення присвоєння дипломатичного рангу, престижне закордонне відрядження тощо. Цей набір можна було комбінувати, додавати ще щось, але головна бонусна родзинка мала бути обов'язково, знову ж таки, як у військових, де кожен офіцер знає, що закінчення профільної академії відкриває йому шлях до кар'єрного зростання.

У нас цього не було, виникла парадоксальна ситуація. Академія розвивалась, міцніла і зростала як навчальний науково-дослідницький заклад (було відкрито спеціалізовану вчену раду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата наук, наближалися до створення відповідної ради для докторських дисертацій). У структурі академії діяв потужний аналітичний центр на чолі з відомим експертом-конфліктологом, доктором політичних наук, професором Григорієм Перепелицею, який видавав двомовний щорічник українською та англійською з досліджень актуальних міжнародних питань. І що більше ми дрейфували від міністерства, то більше ставали, м'яко кажучи, йому не потрібними й набридливими. Наше зростання, над яким працював колектив академії, було повністю в річищі наших статутних положень. Ми як навчальний заклад робили все можливе, щоб відповідати найвищим вимогам і стандартам, і той зірковий професорсько-викладацький склад, який я описав, просто не міг працювати інакше, ніж на відмінно. Серед навчальних закладів України, де проводили підготовку фахівців-міжнародників, у нас на кожний квадратний метр площі було найбільше Надзвичайних і Повноважних Послів і Посланників із науковими ступенями.

Цікавим і корисним для наших слухачів перебування в стінах Дипломатичної академії було ще й тому, що в нас періодично виступали не тільки провідні політики України, представники урядових кіл, а й

Засновник Дипломатичної академії Геннадій Удовенко — член вченої ради ДАУ

Hennadii Udovenko, founder of the Diplomatic Academy and member of its academic council

Унікальна фотосвітлина. Чотири міністри закордонних справ у Дипломатичній академії. В роботі заходу бере також участь генеральний директор ДП «ГДІП» Павло Кривонос

A unique photo showing four ministers for foreign affairs in the Diplomatic Academy. The event also involved the Director-General of the GDIP, Pavlo Kryvonos.

Передавання до бібліотеки ДАУ архіву Геннадія Удовенка

Transfer of Hennadii Udovenko's archive to the library of the Diplomatic Academy of Ukraine

супервагомі закордонні гості. Перед слухачами Дипломатичної академії виступав екпрезидент України Леонід Кравчук. Завдяки налагодженій співпраці з Фондом Віктора Пінчука в стінах закладу освіти виступали колишні Президент США Білл Клінтон, Прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер, Президент Словаччини Рудольф Шустер, Генеральний секретар НАТО Хав'єр Солана, заступник Генерального секретаря НАТО Олександр Вершбоу, Прем'єр-міністр Республіки Сінгапур і творець сінгапурського «економічного дива» Лі Куан Ю. В академії після занять майже щотижня проводили зустрічі з провідними українськими акторами, співаками, поетами. Вагомими культурно-інтелектуальними заходами стали свого часу презентації книжок Надзвичайного й Повноважного Посла Олександра Сліпченка та кандидатки історичних наук, співробітниці МЗС Ольги Чубрикової (нині Діброва), яка тепер Надзвичайна та Повноважна Амбасадорка України в Фінляндії. Постійно поновлювався бібліотечний фонд академії: було передано архів засновника, міністра закордонних справ Г.Й. Удовенка. Міністерство не змогло допомогти в обробці цього архіву, не побоюсь сказати, національного значення, враховуючи масштаб дипломатичної діяльності Геннадія Йосиповича. Завдяки нашій слухачці (контрактної форми навчання) Владі Литовченко та її спонсорській підтримці цей масив документів обробили професіонали для передання до бібліотеки Дипломатичної академії.

Звичайно, що ми не були без недоліків. Я їх бачив, розумів, постійно разом із колегами, насамперед завідувачами кафедр, працював над усуненням вад. Повсякчас потрібно було працювати над удосконаленням навчальних програм. Деякі дисципліни за своїм змістом певною мірою пересікались, вони мали так зване дублювання, якого не може уникнути жодний навчальний заклад. Тільки постійно треба контролювати, щоб ця частка дублювання була в межах допустимої норми. Визнаю

Перебування в Дипломатичній академії Генсека НАТО Хав'єра Солани

NATO Secretary General Javier Solana during his visit to the Diplomatic Academy

Виступ у Дипломатичній академії Президента України Леоніда Кравчука

President of Ukraine Leonid Kravchuk delivering a speech at the Diplomatic Academy

за собою і те, що іноді кількісний склад викладачів у певні роки був надмірним, але все одно він завжди залишався в межах кошторису, визначеного міністерством. Цю надмірність можна пояснити тим, що іноді свої послуги академії пропонували вузькогалузеві спеціалісти з актуальних проблем, як-от фахівці з іміджології, публічної дипломатії, застосування новітніх інформаційних технологій у дипломатії. Тому доводилося ставку ділити на три частини, а звідси й «приріст викладацького населення». Не буду оригінальним, коли зазначу, що вадою, але вже не нашого, а державного походження було постійне недофінансування академії, а це теж позначалося передусім на викладацькому складі. Якщо стару професорсько-викладацьку гвардію влаштовувала оплата праці, яку пропонувала академія як навчальний заклад IV рівня акредитації, то молоді талановиті, перспективні викладачі або переходили до КНУ імені Тараса Шевченка чи Києво-Могилянської академії, які мали статус національних з відповідним подвійним тарифом оплати, або йшли в приватні навчальні заклади, де теж було не так, як у Дипломатичній академії. Скільки років я намагався заручитися підтримкою керівництва МЗС, щоб нам надали статус «Національної академії», але так її і не отримав. І не тому, що була якась принципова незгода, радше не доходили руки до розгляду та занурення в сенс цього питання. Часто міняли міністрів, ще частіше — їхніх заступників, які керували департаментом персоналу, а отже й Дипломатичною академією. Кожен із них мав своє бачення з огляду на ту країну, звідки він щойно повернувся. Тому я із часом звик, спілкуючись по роботі з ними, чути: «Зробімо нашу академію як у Греції, або Франції, або Німеччині тощо». Я хотів відповісти: «Люди добрі! Не забувайте, що ми в Україні, а Україна не тільки не росія, а й не Греція, не Франція, не Німеччина…». Із часом оцей сумбур у взаєминах почав зростати. Хоча академія загалом і на початку 2000-х усе ще була на плаву й виконувала сумлінно свої статутні завдання, МЗС із зусиллями, іноді адміністративно-примусовими, все-таки формувало замовлення на підготовку своїх співробітників на черговий навчальний рік. Водночас майже ніколи не було проблем із заявками на навчання від інших органів центральної виконавчої влади, обласних держадміністрацій, контрактники теж щороку поповнювали лави слухачів академії. Зовні все мало більш-менш пристойний вигляд, а надто якщо враховувати те, у якому місці розташовувалась Дипломатична академія, у якій історичній, розкішно відреставрованій будівлі.

Але чорна кішка між Дипломатичною академією та МЗС уже пробігла. Згадую, це було ще до мого першого відрядження до Кіпру. До мене підійшов один із керівників МЗС і сказав: «Борисе Івановичу! Як

Випуск 2008 року

Graduation of 2008 alums

ви ставитесь до того, що ми закриємо Дипломатичну академію?». Я відповів: «Ставлюся спокійно. Тільки Ви звернулися не за адресою. Ідіть до Президента Кучми і йому це скажіть». Співрозмовник відразу якось зів'яв і швидко зник за дверима найближчого кабінету, ніби він туди спочатку прямував.

Щодо «Сталінграду» й тієї обіцянки із високого кабінету: «Я вживу заходів зі свого боку». У квітні 2011 року в Дипломатичній академії з'явилася бригада (контрольна група) Рахункової палати. Три місяці поспіль день у день — ретельна перевірка. У підсумку — вирок: «22 мільйони гривень нецільового використання бюджетних коштів». Тобто було пораховано фонд оплати праці викладачів, стипендіальний фонд слухачів-бюджетників тощо. Ця обурлива абсурдність і правова нікчемність обвинувачень вражали. Чиї тільки вуха не стирчали за цією «ревізією» та її разючими висновками. Дипломатична академія — ліцензований ЗВО, навчальна програма затверджена Міністерством освіти, на навчанні були тільки ті слухачі на умовах державного замовлення, яких офіційно направляло МЗС. Щороку в травні–червні кадрова комісія міністерства на чолі з відповідним заступником затверджувала групу осіб від МЗС та інших державних органів, яких скеровували на навчання до Дипломатичної академії. Тільки так. Ніяк інакше. Які в такому разі могли бути претензії до Дипломатичної академії? До навчального процесу? До рівня викладання? До рівня науково-дослідницької роботи? До рівня роботи, яку щойно розпочала спеціалізована вчена рада для захисту дисертацій?

Саме за це відповідала академія. Це її статутні завдання, реалізація яких була покликана задовольняти потреби МЗС в підготовці та перепідготовці його кадрів. Тому питання мали бути адресовані не академії, а нашому замовнику освітянських послуг.

Адже саме міністерство було розпорядником коштів!

Академія ніколи не одержувала фінансування безпосередньо з державного бюджету. Нас фінансувало МЗС, а отже, щороку, коли воно перераховувало гроші нам на діяльність, ми її не могли не вести. Формально Рахункова палата, її представники зачепилися за те, що згідно зі змінами освітянського закону, до якого було внесено дуже суперечливе доповнення, відповідного до якого «отримання вищої освіти вдруге за одним і тим самим освітньо-кваліфікаційним рівнем передбачено лише на платних засадах», ми нібито порушили бюджетну та фінансову дисципліну. Але повторюю: це суперечило чинному тоді законодавству. Право на другу вищу освіту для державних службовців без оплати було надано та регламентовано нормами Закону України «Про державну службу», Указом Президента України від 9 листопада 2000 року № 1212 «Про Комплексну програму підготовки державних службовців», Постановою КМУ від 7 липня 2010 року № 564 «Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування», Постановою КМУ від 4 червня 2008 року № 516 «Деякі питання підготовки і підвищення кваліфікації у сфері зовнішніх зносин працівників органів державної влади» та низкою інших нормативних актів. Насамкінець додам, що саме тоді в Національній академії державного управління при Президентові України та інших вищих відомчих навчальних закладах була, по суті, та сама система підготовки кадрів із надання другої вищої освіти, проте Рахункова палата звинуватила в цьому абсурдному порушенні лише нас. Замовлення на знищення Дипломатичної академії було очевидне.

Чим це все закінчилося? Здоров'я мені не додало. Я в липні відзвітував на колегії Рахункової палати, матеріали свого «розслідування» вона передала до МЗС для «виправлення помилок і вжиття необхідних заходів». У квітні наступного 2012 року я знову вручав Вірчі грамоти Президентові Республіки Кіпр. Академію знову очолив професор Надзвичайний і Повноважний Посол Микола Кулініч.

Подальші події показали, що керівництво МЗС досить оригінально сприйняло рекомендацію Рахункової палати. Щоб не «боліла» голова, було ухвалено рішення не лікувати застуду, а застосувати гільйотину.

Остаточно академію в її початковому, так би мовити, класичному стилі добили (яке жахливе слово!) за часів міністра Павла Клімкіна та його команди. Пам'ятаю нараду послів у серпні 2018 року в актовій залі академії. На одній із панелей питання про подальшу її долю було внесено до порядку денного. Його озвучував державний секретар А.І. Заяць. Не сказавши доброго слова про її засновників, не подякувавши за все те добре й цінне, що було напрацьовано попереднім колективом академії (впевнений, що такий його виступ не міг бути не узгоджений з міністром), він у стилі революційного матроса, такого собі типового Железняка, сказав: «Караул втомився», тобто «ми академію закриваємо й відкриваємо щось нове». Суть конструктивності й ефективності в діяльності цього нового я, чесно кажучи, не вловив. Не зрозумів я й того юридичного моменту, що відповідний Указ Президента України від 30.05.1995 року скасовано не було, так що «дитя» вийшло якимось не зовсім законнонародженим з правового погляду. Ось така історія цього проєкту, його початку, його завершення. Історія не сумна й не весела, така, яким є, власне, наше життя — суперечливим, складним, багатовимірним. Хто був причетний до цього проєкту, може погодитися з моєю думкою, хто ні — я не претендую на істину в останній інстанції, ба більше, я попереджав про суб'єктивність, інакше просто бути не може. Але, як я теж зазначав, у цій суб'єктивності є сутнісні моменти об'єктивності, моменти незаперечної правди щодо процесу спроби багатьох талановитих, відданих справі людей створити потужну й ефективну Дипломатичну академію України.

Проходячи стежками пам'яті по 30-річному минулому, я з вдячністю згадую тих керівників Міністерства закордонних справ, які її створювали, по-справжньому підтримували й допомагали розвиватися. До них належать насамперед Геннадій Удовенко, Володимир Хандогій, Борис Тарасюк, Володимир Огризко. Під їхнім керівництвом працювалось легко, навіть натхненно, бо в мене з ними було спільне бачення ролі та значення Дипломатичної академії в системі закордонної служби держави.

Зокрема, завдяки активним наполегливим діям Бориса Івановича Тарасюка Дипломатична академія врешті-решт змогла отримати свою нинішню престижну будівлю за адресою: вулиця Велика Житомирська, 2. Адже хоча про її передання на потреби Дипломатичної академії було ухвалено відповідну Постанову КМУ, втілити це в життя було ох як непросто. Потрібно було долати не тільки бюрократичні перепони, а й дуже серйозний спротив вельми серйозних суперників, які намагалися повернути це приміщення для своїх потреб. Б.І. Тарасюк опір

Дипломатична академія України за часів міністра Володимира Огризка

Diplomatic Academy of Ukraine during Volodymyr Ohryzko's time as Minister for Foreign Affairs

подолав — і Дипломатична академія навіки оселилася там, де вона й нині.

Цей потужний імпульс, спрямований на розвиток і підтримку нашого освітянського закладу, посилив міністр Володимир Станіславович Огризко. За час його каденції, яку, на жаль, перервали антиукраїнські відкриті й чисельні приховані сили, Дипломатична академія досягнула, я вважаю, піку свого розвитку. Саме за часів В.С. Огризка в Дипломатичній академії було відкрито спеціалізовану вчену раду для захисту кандидатських дисертацій, ба більше, з його ініціативи ректора академії додали до складу президії Вищої атестаційної комісії України, що, звичайно, в рази піднімало престиж і самої академії, і її новоутвореної спеціалізованої вченої ради. Завдяки вдумливому підходу до Дипломатичної академії з боку В.С. Огризка наш Центр підвищення кваліфікації як один із структурних підрозділів у своїй роботі набув нової якості. Володимир Станіславович уперше затвердив програму підвищення кваліфікації керівного складу центрального апарату міністерства. Ці курси без відриву від виробництва пройшли начальники департаментів, управлінь МЗС, досвідчені дипломати з високими рангами. Ми ретельно готували навчальну програму курсів, усвідомлюючи, який

контингент слухачів до нас направляють. Голова центру Олександр Кириченко, до речі, наш випускник, разом із керівництвом академії зробили все необхідне для залучення таких фахівців, щоб наші елітарні слухачі отримали користь від навчання. І яка була наша втіха, коли після завершення цього навчального циклу ми провели анонімне опитування й отримали лише позитивні відгуки про нашу працю. Такий рівень роботи свідчив про те, що академія повністю виконувала свою відповідальну місію.

Особливу подяку хочу також висловити генеральному директорові ДП «ГДІП» Павлові Кривоносу. Він був незмінним членом вченої ради Дипломатичної академії, багато зробив для її розвитку, зокрема, як депутат Київської міськради суттєво посприяв тому, щоб будівля на вулиці Велика Житомирська, 2 безперешкодно перейшла в комунальну власність саме для потреб Дипломатичної академії. І після цього й далі опікувався, щоб умови роботи для працівників академії, її слухачів, співробітників консульського департаменту МЗС, який там розмістили, були найкомфортнішими. Зокрема, відповідна служба ДП «ГДІП» за ініціативи Павла Олександровича відкрила на першому

Разом із Міністром закордонних справ Анатолієм Зленком і генеральним директором ДП «ГДІП» Павлом Кривоносом — потужними промоутерами Дипломатичної академії

Together with Minister for Foreign Affairs Anatolii Zlenko and GDIP Director-General Pavlo Kryvonos — Diplomatic Academy's powerful promoters

поверсі академії невеличке кафе, де всі, хто «мешкав» за цією адресою, зранку до пізнього вечора могли почувати себе зручно, знаючи, що в цьому закладі завжди можна було поновити свої сили, тим паче, що ціни в ньому були найнижчими порівняно з іншими схожими точками в усьому прилеглому районі. Згадуючи допомогу від ГДІП для підтримки навчального процесу в Дипломатичній академії, збагаченні її бібліотечного фонду, не можу не згадати й про славнозвісний щорічник «Україна дипломатична», який став справжнім підручником для слухачів академії, а надто після того, коли його почали видавати двома мовами (українською та англійською) та надали йому статус наукового видання. Його багаторічним головним редактором був талановитий журналіст, працелюб, гарна й порядна людина, мій надійний товариш Анаталій Денисенко. Сьогодні цей прапор підхопила й гідно несе очільниця дирекції «Медіацентр» ДП «ГДІП» Інна Хоменська з її незмінним керівником Павлом Кривоносом.

Хочу подякувати також своїм однодумцям і колегам, які із самого початку творили цей проєкт, а потім підтримували його на плаву. Це проректори М.І. Неліп, В.Г. Ціватий, Г.Д. Хоменко, М.Р. Шипанюк, співробітники академії Г.С. Ковальова, О.П. Кириченко, Р.Я. Кошелєва, Н.А. Шпак, І.В. Сікач, Ю.П. Неліп.

І наостанок. Те, що трапилося з Дипломатичною академією, я не вважаю трагедією чи якоюсь всесвітньою катастрофою. Маємо те, що маємо. Нормальний історичний процес. Щось постійно відмирає, щось постійно народжується. Я глибоко переконаний, що із часом та модель Дипломатичної академії, яку утворили сьогодні, теж зникне, будуть ураховані й помилки, і напрацювання первинного навчально-тренувального майданчика для потреб дипломатичної служби. А те, що академії присвоїли ім'я Геннадія Удовенка[1] , яке буде з нею в усіх її іпостасях, вселяє в мене оптимізм і віру в майбутнє відродження й відновлення закладу освіти за тими лекалами, які Геннадій Йосипович пропонував застосовувати рівно 30 років тому.

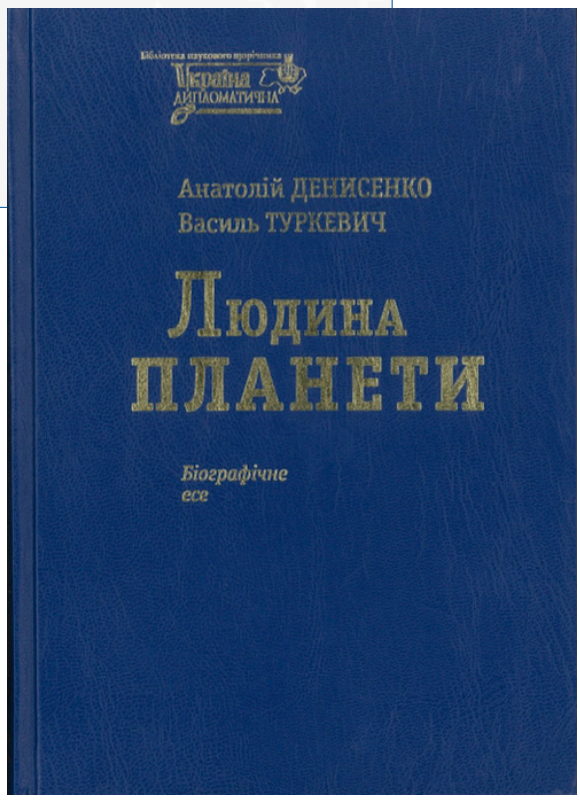
---

[1] Я пишаюся, що мав щастя тривалий час співпрацювати як ректор Дипломатичної академії з цим видатним українським дипломатом всепланетарного масштабу, державотворцем, винахідником нетлінної формули трьох «П»: порядність, професіоналізм, патріотизм, яка є незаперечним мірилом якості не лише українських дипломатів, а й людей усіх професій, соціальних і вікових статусів, хто вважає себе і хоче бути справжнім Українцем. Як Геннадій Йосипович оцінював мене? Хай читач пробачить мою нескромність, але не можу не показати підпису, яким мене удостоїв наш дипломатичний патріарх, коли подарував мені книжку про нього «Людина Планети», яку створили Анатолій Денисенко та Василь Туркевич. Ці слова для мене є найбільшою нагородою, вищою від усіх почесних грамот і відомчих відзнак, які я отримав від МЗС України на посаді ректора Дипломатичної академії.

Дорогий Борисе Івановичу,
З великим задоволенням презентую
Вам книгу про мене. Дякую, що
Вчена Рада Дипломатичної академії за
рекомендацію про публікацію цієї
книги.
Пропелом багатьох років нам
довелося працювати разом.
Я завжди цим пишався.
Дякую Вам за Вашу щирість,
професіоналізм, патріотизм,
мудрість і добре ставлення до
мене.
Хай Вам щастить у всьому
З глибокою повагою,
Геннадій Удовенко

22 грудня 2015р

Borys HUMENIUK,
Doctor of History, Full Professor,
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary,
rector of the Diplomatic Academy
of Ukraine at the MFA of Ukraine (1996–2003, 2007–12)

ONE PROJECT'S STORY.

Dedicated to the 30th Anniversary of The Diplomatic Academy of Ukraine At the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

HOW IT ALL STARTED.

This story began on 30 May 1995 with the Decree of the President of Ukraine No. 357/95 'On the professional training of specialists in the field of international relations'. Clause 3 of the Decree reads, 'To establish the Diplomatic Academy of Ukraine at the Ministry of Foreign Affairs'. The text continues with, 'The main purpose of the Diplomatic Academy of Ukraine is to provide postgraduate education and professional development for the personnel of Ukrainian diplomatic, consular, and foreign policy missions as well as other representative offices abroad to prepare them for working at international organisations and public authorities responsible for the matters of Ukraine's foreign relations, as well as the conduct of research and analytical studies in the field of international relations.'

Please take note of a crucial detail in that clause: the Academy's objective as an educational institution was to prepare professionals by providing them with postgraduate education. This is an important distinction to remember. After all, who could have thought back in 1995 that such a well-intended and reasonable part of the Decree would end up serving as a cause for one of Ukraine's most influential control authorities to attack the Academy at the behest of individuals annoyed with its existence? To said individuals, the Diplomatic

Academy of Ukraine (DAU) was an undesirable structural unit in Ukraine's diplomatic service system. Another reason why that point is important is that the Decree, which I cited above — its clauses 1 and 2 — also mention the Institute of International Relations (IIR) of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, which was assigned the duty of training international relations specialists 'on the grounds of completed secondary education'. In that way, the competent minds behind the Decree highlighted a fundamental difference between the IIR and the DAU, separating the two educational institutions by areas of responsibility despite their overall similarity and attributing each with distinctive features of training highly qualified staff for Ukraine's diplomatic service.

So, how did it all begin? I took the plunge and wrote this study of the history of the founding of the DAU at the MFA of Ukraine, its development, and undeniable accomplishments in fulfilling the tasks received from the state. I also pointed out the missed opportunities, mistakes made, and its constant struggles and extensive measures around trying to preserve and strengthen its authority in Ukrainian educational and diplomatic circles.

As far as I know, the DAU is the only educational institution in Ukraine's modern history whose birth almost instantly generated a wide array of overt and covert ill-wishers who found their primary mission in putting stokes into the Academy's wheels. I will not entertain their behaviour with a detailed analysis. I will just explain what motivated it in passing. For one, it's our people's typical tendency of 'keeping up with the Joneses' born out of envy and outrage. Without a doubt, it's also the fact that the rector's office was desired by plenty of other individuals, some of whom, having taken a licking, remained invested in the Academy's life, even if it didn't include them. Another aspect of it is about various influential individuals who defamed the Academy because its rector dared maintain his integrity and didn't succumb to their whims that ran contrary to the Academy's Statute. My study is subjective, of course — biased even, I admit — since it's based on my judgment and experience. Yet, contradictory as such wording may sound, even my subjective opinion contains a grain of objectivity, a grain of a true story and verifiable facts, the knowledge of which entitles me to make my claims…

The end of 1994 was an unforgettable, fortunate, and happy experience. Having just defended my dissertation to become a Doctor of History, I entered the new year of 1995 already full of creative plans and ideas. Nonetheless, the new year brought me one more generous gift. In January 1995, I was appointed head of the Chair of International Organisations and Diplomatic Service of my alma mater — the Institute of International Relations of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, with which my life had been

interconnected ever since 1971. I originally enrolled at the reinstated Faculty of International Relations and International Law (IR and IL), eventually graduating with honours in 1976. Then, I followed through with postgraduate studies, defended my thesis on time, and began teaching at the Chair of History and Law of Asian, African, and Latin American Countries. I worked hard and reaped the rewards of career advancement: climbing from associate professor to deputy dean of the Faculty of IR and IL — later becoming deputy director as the faculty got elevated to IIR — and finally, Doctor of History, head of a department, and full professor at the age of 42. What more could I dream of? I may be wrong about this, but as I discovered during my later firsthand experience in the diplomatic service, obtaining a Doctorate didn't feel any different from being a diplomat who's granted the rank of Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary and sent to work abroad in that capacity. Just like I've said, it's all very subjective. And yet, the work required to obtain a doctoral degree — painstaking work at archives, presentations at scientific conferences, publication of articles and monographs — demands just as much focus, concentration, and effort as getting the highest diplomatic rank.

The new year of 1995 held another surprise for me, one that would split my life and career in two and introduce me to a new field of work ripe with challenges and turns of events. Whether they were expected or not, I found them all exciting and promising.

After the winter exams, the second term of the 1994–95 academic year began. It was February. I went to work every day to supervise and execute the department's work plan for the rest of the term. Like Swiss clockwork, the process ran smoothly, precisely, and seamlessly. Then, a sudden phone call rang in the office — a classic phone call from a classic telephone device. Mobile phones were hardly widespread back then. I answered.

'Borys! Hello. It's Volodymyr Khandohii. Listen, here's the deal. I'd like you to drop by my office next time you pass the MFA [The Ministry had already moved to Mykhailivska Square by then]. There's something we need to discuss.' I replied, 'All right, I'll drop by sometime.' Now, for reference: I met and befriended Volodymyr Khandohii long ago when we were students enrolled at the Faculty of International Relations and International Law. Since then, Volodymyr has become one of the most prolific and respected contemporary Ukrainian diplomats, having spent a long time in charge of the Ministry of Foreign Affairs as its acting minister, worked in many countries of strategic importance to Ukraine as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary, and served as Ukraine's head of mission at the UN. He and I especially bonded when we lived in the same student dormitory on the former Lomonosova Street. Thus, our on-a-nickname-basis relationship was authentic and had

some 'deep historical roots'. After I had put my phone down, I came to my senses, asking myself, 'What's with the "drop by sometime"?' Knowing Volodomyr and his high-ranking position at the MFA (Since returning from New York, he had been in charge of the Directorate for International Organisations), I realised he wouldn't have reached out to me just to chit chat. That piqued my curiosity. I called him back and asked, 'How about I drop by today? Say, in two hours or so? Would that work for you?' His answer was short: 'That's more like it. I mean, your "drop by sometime" was kind of hokey, my friend.'

A few hours later, I showed up in his office, and he filled me in. It turned out that Minister Hennadii Udovenko had long since come up with the idea of creating our own Ukrainian diplomatic academy and even recently expressed his intention to do so when speaking at the session hall of the Verkhovna Rada of Ukraine. Most MPs favoured the Minister's initiative; all that remained to do was bring it to life. So, on the ministry-wide scale, Mr Udovenko entrusted Volodymyr Khandohii (the head of the Directorate for International Organisations) with implementing that task. That's why Mr Khandohii asked me to drop by. He started our conversation, 'I've known you for many years, since 1971. From taking classes as a student to giving lectures, you spent your entire academic life at the Faculty of IR and IL. Always among the best. You earned a Lenin scholarship and were a top student, successfully defended your dissertations, and worked administrative jobs. You are well-versed in the educational process and what it's all about. You know the standards and requirements for the training of international specialists. We want to launch a project under the name "Diplomatic Academy", and to do that, we need a skilled educational process manager who knows the subject inside out. Well, and of course, this person also has to be a shrewd organiser. I remember that you were our year's constant komsorg and the first dean of students at the Faculty of IR and IL. What do you think about taking up the post of rector at the future academy?' I did not respond. He then said, 'Listen, your task would be to organise the educational process and handpick the teaching staff. You know your stuff when it comes to this.' I kept silent once more. My friend realised I was lost for words and added, 'The rest is our responsibility. The MFA will do whatever's necessary regarding technical, financial, and administrative concerns so long as this project comes through.' That's what I needed to hear to get a slightly better idea of what I was offered, as well as to become a little more interested. I said, 'Okay, let's try this, on the condition that you [I was referring to Minister Udovenko and Mr Khandohii, who would soon be appointed Deputy Minister] will help. You do realise what we're aiming at? Creating an academy, a diplomatic one at that! It's not just the MFA's support we need but that of the entire government apparatus. Otherwise, we're really going to struggle to

make that happen.' However, as far as what was asked of me went, I took the responsibility because I knew the ways of learning and teaching needed to make highly qualified international relations specialists. It's all the other things that I didn't know how to do. Albeit my employment record book does say that in 1970–71, I worked at a machine-building plant in the city of Mohyliv-Podilskyi, where I earned the qualification of a 1st class modeler-carpenter. All my time between that and 1996 was devoted to university settings and related academic and educational fields in which I enjoyed constant growth. Those fields were international relations, international law, international economic relations, and international information.

All in all, as it soon turned out, Mr Udovenko approved Volodymyr Khandohii's suggestion that I be appointed rector of the DAU at the MFA of Ukraine. Yet there was still almost a year to go until the actual appointment. At that stage, I was tasked to start developing the Diplomatic Academy's fundamental documents, working together with the designated employees of the MFA, primarily Mykola Shevchuk — head of the Ministry's staff management and planning office — as well as its legal and financial offices (Deputy Minister Volodymyr Khandohii was in charge of the entire process). I'm mainly talking about the organisational and legal framework consisting of the Regulation on the Diplomatic Academy, its general structure, the Regulation on the Supervisory Board of the Diplomatic Academy, identification of critical candidacies for the Academy's teaching and administrative staff, elaboration of functional duties of employees, and drafting of licensing and accreditation documents. The work went into full swing. By the Minister's order, I was given office No. 242 on the Ministry's second floor, where my colleagues and I worked on those documents, sometimes late into the night. In addition to the already mentioned Mykola Shevchuk, that office was frequented by heads of the Ministry's other structural units involved in the creation of the Academy, namely O. Motsyk, Y. Svynarchuk, P. Andriienko, I. Luhovska, and the future vice-rector, PhD in Law, Associate Professor M. Nelip. I would eventually take all the new drafts to Mr Khandohii's office on the fifth floor, where we finalised various provisions. The work was both extremely interesting and responsible. We were solving critical issues, looking for a way to integrate the future Academy into the MFA system properly, and debating on the issue of the prepositions: whether the DAU was to be referred to as 'at the MFA' or '[of the] MFA'. That question was fundamentally important because the option 'DAU MFA' would have entailed major social, legal, and status consequences for the Academy's employees, especially its senior management. Those discussions neither went unnoticed nor were contained within the MFA. For instance, the option DAU MFA of Ukraine sans the preposition 'at' reached the Cabinet of

Ministers through a corresponding regulation. We prepared and sent a letter to President Leonid Kuchma with an annexe to the Regulation of the Cabinet of Ministers of Ukraine (draft) 'List of staff positions and personal titles of the teaching staff of the specialised departments of the Diplomatic Academy to be attributed to diplomatic ranks' signed by Prime Minister of Ukraine Yevhen Marchuk (16 May 1996).

The President's resolution was short and concise: 'To Y. Marchuk, H. Udovenko. Approved. Please take all necessary decisions.' (20 May 1996). The document envisaged the following correlation: 'Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine — rector of the Academy; 1st Class Envoy Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine — vice-rector with an academic title of full professor and a doctoral degree; 2nd Class Envoy Extraordinary and Plenipotentiary — vice-rector with an academic title of full professor, no doctoral degree; dean with an academic title of full professor and a doctoral degree; head of department with an academic title of full professor and a doctoral degree; 1st Class Counsellor — vice-rector with an academic title of associate professor or a PhD; dean with an academic title of full professor or a doctoral degree; 2nd Class Counsellor — full professor, no doctoral degree; 1st Class First Secretary — associate professor, no PhD; 1st Class Second Secretary — associate professor with PhD; 2nd Class First Secretary — associate professor, no PhD; 1st Class Second Secretary — senior lecturer with PhD; 2nd Class Second Secretary — senior lecturer, no PhD; Third Secretary — lecturer, assistant with PhD; attaché — lecturer, assistant, no PhD.'

I'm giving such a detailed overview of one of many dozens of the fundamental documents' iterations to show the high level — the highest, as a matter of fact — at which the Academy's legal framework was built. My claim about the original intention to create a genuinely effective specialised educational, scientific, and analytical institution to serve the needs of the MFA and even the whole governmental network of bodies involved in foreign policy is further reinforced by the composition of the first Supervisory Board of the Diplomatic Academy established under the Order of the President of Ukraine No. 27 dated 31 January 1996. Its members included H. Udovenko — Minister for Foreign Affairs and head of the Board; V. Khandohii — Deputy Minister, deputy head of the Board; P. Hermanchuk — Minister of Finance of Ukraine; L. Kosakivskyi — head of the Kyiv City State Administration; B. Oliinyk — head of the Verkhovna Rada Committee on Foreign Policy and CIS Relations; I. Podoliev — First Deputy Minister for Foreign Economic Relations and Trade of Ukraine; V. Skopenko — rector of the Taras Shevchenko National University of Kyiv; I. Nikolaiko — head of the Chief Department for Foreign Relations of the Cabinet of Ministers of Ukraine; V. Lytvyn — deputy head of

the Administration of the President of Ukraine; V. Slavov (by agreement); M. Shevchuk — deputy head of the MFA staff directorate, the Board's authorised secretary.

Therefore, the establishment of the Diplomatic Academy was a rather intense process with increasing momentum in the required re-training work during a phase that was meant to eventually lead to the institution's opening ceremony and the beginning of its full operation in the context of executing the tasks delegated thereto. Assessing that work, I must point out that it was unfolding in two dimensions. As the reader can see above, our in-office discussions — the intellectual dimension of legal and regulatory preparation — were proceeding without setbacks. We were working on draft decrees and regulations, the execution of which would guarantee the establishment of a strong, full-fledged Diplomatic Academy, whose diligent performance would not only make it a significant addition to the national school of training (re-training) of international specialists (diplomats) but also substantially influence Ukraine's international image. After all, we foresaw that the Diplomatic Academy would even enrol foreign nationals based on intergovernmental treaties and agreements with foreign educational institutions and organisations or otherwise under individual agreements and contracts. However, there was a second layer to it: the so-called harsh daily reality. Indeed, the reality in the country, its economic and fiscal problems, seriously influenced the implementation of what was envisaged, and that influence was always negative. It forced us to dramatically revise the documents I listed above and accordingly alter the overall vision of the future Diplomatic Academy. It's no wonder that during the first session of the Supervisory Board on 24 May 1996, its chairman, Minister Udovenko, said, 'It's no secret that in the past, the MFA had never dealt with creating a higher education institution. In our attempts to get everything done on time, we sometimes run into certain "implicit" situations suggesting that it's just the Ministry's business. Yes, it is our business. However, it's also the business of all others involved because the existence and performance of the Diplomatic Academy of Ukraine is a matter of the country's prestige. This is the kind of reasoning we must draw on. After all, increasing the state's prestige is the responsibility of everyone in a position to do so. On this matter, our stance must be firm and honest. I would also prefer for our discussion to follow a practical framework with each member of the Board voicing their suggestions, specifically: what we'd better do today and how we can do it, what we must have ready for tomorrow, and what may be done later. We must also identify the things that need to be solved at the level of the MFA or other ministries and the things that require the involvement of the government or the Administration of the President of Ukraine. There is one matter, however,

on which we must all agree: the Academy will be operational from 1 September 1996. The fate of Ukraine's foreign policy relies on timely and effective solutions to the problems in the field of training highly qualified international specialists: attractive and farsighted as our initiatives may be, they will all be doomed when brought to life by underqualified, inexperienced individuals.'

To better explain the extent of the difficult circumstances that plagued the Diplomatic Academy's birth and the hardships I had to deal with even before the actual start of the educational process, I will cite excerpts from a letter Hennadii Udovenko sent to Prime Minister Pavlo Lazarenko. In it, he notably stressed, 'Dear Mr Lazarenko!.. The state budget for the year 1996 sets out UAK 64 billion for organisational, material, and technological support of the Academy and the beginning of the educational process on 1 September. Unfortunately, as of 10 June, the Ministry of Finance had only allocated UAK 94,6 million. The lack of sufficient funds on the Academy's balance might render the start of the educational process on 1 September 1996 impossible, thereby causing failure to execute the President's Decree. The MFA of Ukraine has taken repeated measures to alleviate the situation […], yet as of 11.06.1996, the issue remains unresolved.'

Thus, we had to deal with this 'one step forward, two steps back' pattern as we formed the Diplomatic Academy, developed its necessary elements, and brought it closer to its launch in the educational domain. During the first six months of 1996, the Cabinet of Ministers of Ukraine issued several regulations instructing the Taras Shevchenko National University to grant the Diplomatic Academy indefinite free use of its premises (10 offices) in the building on 36/1 Yuriia Illienka Street (formerly Melnykova St) for the accommodation of the latter's administrative and managerial staff and the required amount of lecture halls for the DAU's educational process. Under the same unlimited-in-time unpaid conditions, the National Academy of Public Administration of the President of Ukraine had to grant the DAU 50 rooms to accommodate 100 DAU students in the dormitory at the address 36 Yuriia Illienka (Melnykova) St.

All in all, despite the major lack of funding and thanks to other much-needed attainments, by 1 September 1996, we were ready to begin our work as an educational institution with accreditation at the fourth level. The Diplomatic Academy's management and highly qualified and professional teaching staff, over 50% of which comprised leading professors and scholars from the IIR of the Taras Shevchenko National University, were eager to rush into action. All employees of the newly established educational institution were driven to creative, passionate work by the ambitious tasks outlined in the Academy's Statute: providing postgraduate training, re-training, and professional development

for the diplomatic and consular staff of the MFA and other state authorities responsible for the country's foreign relations; maintaining academic research on international relations, foreign policy, and diplomacy; creating and publishing Diplomatic Academy-specific textbooks, teaching handbooks, and educational methodology manuals; organising PhD and Doctoral training for academic personnel; admitting PhD and Doctoral thesis defence. We wanted to justify the high trust the MFA management and the country's leadership had placed in us; more immediately, we wanted to deliver on the trust of the first students who came to the Academy.

Finally, on 2 September 1996, the Academy opened its doors (1 September fell on a Sunday). The ceremony of presenting student Academy IDs to its first batch of students was attended by Minister for Foreign Affairs Udovenko, his deputy Volodymyr Khandohii, deputies of the Verkhovna Rada of Ukraine, relevant representatives of the Cabinet of Ministers of Ukraine, etc. We got the Academy off the ground, and a favourable wind gave it a powerful head start. Despite all the troubles that plagued us at the time, such as chronic underfunding and the initial absence of our own premises (cohabiting in someone else's premises is not ideal; that arrangement often led to a conflict of interests, which always got resolved in the host's favour), the Diplomatic Academy confidently and decisively rolled out its activity, knowing that it was exactly the educational platform that benefitted the Ukrainian MFA. The undeniable harmony that initially existed between the DAU and the MFA inspired the Academy's workers and students to work creatively, figure out the optimal model of the educational process, and develop new strategic objectives, whose fulfilment would only bolster the Academy's prestige and image.

There were objective reasons for the Diplomatic Academy's excellent launch. In 1991, Ukraine restored its independence and took the path of sovereign development, entering the world community as an independent actor in international relations. Because of that, the country's diplomatic service underwent rapid growth, and the surge in recruitment to the MFA was unprecedented. Before 1991, Soviet Ukraine's MFA employed a total of about 100 individuals (including diplomats + administrative and maintenance staff); by 1 January 1996, the staff of the MFA of Ukraine already comprised over 1,300 people, specifically 539 working at the Ministry itself (including 342 diplomats) and 830 working across its missions abroad (including 476 diplomats). In just five years, the size of the staff in Ukraine's diplomatic service expanded so significantly, yet that didn't guarantee top-quality performance. A cross-section assessment of the new wave of recruits showed that the MFA generally hired knowledgeable and patriotic individuals with ambitious plans of becoming career diplomats and benefitting their country in that capacity. However,

general erudition and patriotic feelings are insufficient to master this delicate profession. Many of them turned out to have degrees in journalism, philology, physics, biology, military degrees, etc. To that category of employees of the MFA, as well as other public authorities that practised the so-called sectoral diplomacy, training at the Diplomatic Academy — either a complete two-year education cycle or professional development courses — was a major asset for improving the necessary professional knowledge, upping their practical and theoretical level, and reaching the required foreign language(s) proficiency level. The Diplomatic Academy had enough tools to meet these requirements of the personnel departments of the MFA and other authorities.

As I mentioned above, the original core of the Academy's teaching staff comprised highly qualified professors from the Taras Shevchenko National University of Kyiv, who were full-time employees of the Institute of International Relations, the territory of which temporarily hosted the Diplomatic Academy back then. The Academy engaged specialists from other institutions and universities as well. The people responsible for the cluster of international relations subjects (history, foreign policy, diplomacy) included such famous experts as Y. Kochubei — PhD in Philology, Full Professor, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; B. Kornieienko — PhD in History, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; S. Vidnianskyi — Doctor of History, Full Professor, corresponding member of the NAS of Ukraine; M. Kirsenko — Doctor of History, Full Professor; M. Bilousov — Doctor o History, Full Professor, 1st Class Envoy Extraordinary and Plenipotentiary; L. Leshchenko — Doctor of History, Full Professor with experience in diplomacy; I. Maidan — PhD in History, Associate Professor, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; V. Nahaichuk — PhD in History, Associate Professor, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; V. Bruz (through the MFA of Ukraine, he held an important office at the UN Secretariat for eight years) — Doctor of History, Full Professor; S. Sherhin — Doctor of Political Science, Full Professor with experience in diplomacy; O. Vasyliev — Doctor of Technology, Full Professor; I. Pokrovska — PhD in History, Associate Professor with experience in diplomacy; T. Balabushevych, PhD in History, Associate Professor of the Kyiv Mohyla Academy; N. Podoliak — Doctor of History, Full Professor; L. Chekalenko — Doctor of Political Science, Full Professor; Kolesnichenko-Bratun — Associate Professor, PhD in Philology; L. Tupchiienko — PhD in History, Associate Professor; H. Khomenko, PhD in History, Associate Professor; V. Tsivatyi — PhD in History, Associate Professor, O. Babenko — PhD in Political Science, Associate Professor. H. Kostenko — formerly an employee of a military academy — taught subjects on political problems of international systems at a respectable level. H. Naumenko — a career diplomat with many

years of experience and a slightly extravagant teaching style — gave interesting lectures on diplomatic protocol. PhD in Law, Associate Professor V. Khonin taught our students the basics of political forecasting of international relations and analysis of rapidly changing political situations. It was not so easy to pass his 'Khoniniana', as the future career diplomats jokingly called it, but it was very interesting and rewarding. Indeed, train hard — fight easy.

We had similarly respected and professional lecturers teaching a cluster of international law subjects. In this context, students of the Diplomatic Academy listened to unforgettable and essential lectures of K. Sandrovskyi, P. Martynenko, and V. Kysil (Doctors of Law, Full Professors), S. Koziakov, V. Khonin, and S. Isakovych (holders of PhDs in Law, Associate Professors), and O. Merezhko — then young PhD holder, who's now in charge of the Verkhovna Rada Committee for Foreign Policy and Interparliamentary Cooperation, Doctor of Law, and Full Professor.

As to the subjects of the world economy, international economic relations, and problems of globalisation, our students occasionally listened to lectures by O. Bilorus — Doctor of Economy, Full Professor, academician of the NAS of Ukraine, and Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; Y. Pakhomov — Doctor of Economy, Full Professor; academician of the NAS of Ukraine; V. Masshtabei — PhD in Economy, Associate Professor, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary; I. Burakovskyi — Doctor of Economy, Full Professor; R. Natroshvili — Doctor of Economy, Full Professor.

Naturally, those specialists — the jewels of our Academy — did not all work simultaneously. They were constantly rotating: some were departing, and some were joining the list. Regardless, the Academy always had the critical bulk of stellar scholars and diplomats who generously shared their knowledge and rich professional experience with the students. Later, that illustrious cohort of super-professional professors was even joined by A. Zlenko — PhD in Political Science and former Minister for Foreign Affairs of Ukraine.

Using all three clusters (international relations, international law, and international economic relations) as a baseline for our educational process gave us the impetus to create a new specialisation, which was introduced to the list of the state register of education fields under the name 'foreign policy' with the possibility of awarding a master's degree in foreign policy (qualification: specialist in foreign policy). Writing this got me thinking and remembering how much the Diplomatic Academy struggled to formalise this specialisation and thereby legitimise its educational activities. Oh, we faced such fierce resistance from our overt and covert rivals who sought to prevent the Academy from becoming a full-fledged educational institution! Only thanks to our ministerial patron, V. Khandohii, and authorised governmental official I. Nikolaiko, we

managed to overcome all the obstacles. We gained that new specialisation, and I still consider it a unique and absolutely full-fledged area of study for those who seek the academic training necessary to work at foreign policy institutions.

By the way, from our very first admission of students in 1996 until 2001 — for five years in a row — the Academy's curriculum required our students to undergo mandatory subject-related professional internships/apprenticeships at Ukraine's diplomatic and consular missions abroad. It was primarily intended for our students employed at the MFA, whom we would send to work there for a month during the summers. That approach had dual benefits. On the one hand, the interns reinforced the work of their receiving embassies (consulates) during the holiday season, which had a tendency to leave foreign missions with exposed flanks. On the other hand, it was a truly solid way of getting work experience, which strongly encouraged the MFA employees to enrol in the Diplomatic Academy. Later, the MFA would gradually begin obstructing that useful element of the educational process. They usually blamed financial difficulties, but if you ask me, the officials in charge of that area were simply trying to avoid adding extra hassle to themselves since the challenge of staff rotation within the Ministry has always been a rather sore issue. Hence, they didn't want to additionally keep track of the students and their summer work destinations.

The Academy's curriculum had a class called 'Diplomat Day'. It meant that at least once a month, the management of the Academy, with the mediation of the MFA, invited Ambassadors Extraordinary and Plenipotentiary from other countries or foreign employees of international organisations stationed in Ukraine to speak to our students. That gave our students opportunities to learn first-hand about the specifics of Ukraine's bilateral relations with the US, France, Israel, etc. From the very first days of the Academy's existence, it naturally became a regular practice for the heads of the Ministry's subdivisions — deputy ministers, heads of departments and directorates — to address its students. It's fair to say that at that point, the Academy and the Ministry converged, found common ground, and saw undisputable benefits in such collaboration. And, of course, foreign language learning (and honing) was of fundamental importance at the Academy. The respectable specialist in charge of the language department was Associate Professor N. Shpak. Under her leadership, the department earned deserved prominence not just in the Academy's hierarchy but in the entire Ministry of Foreign Affairs, offering high-level teaching of English, German, French, and Spanish, among other languages. When there was a demand, we also hired teachers of Slavic (Polish, Slovenian, Czech) and Asian languages. The work of the training and methodology section — the Academy's important structural unit — was also well-organised. Under the management of Raisa Kosheleva — a very experienced

specialist and top-category methodologist — the section ensured precise planning of the lecturers' academic workload, drawing up of class schedules, and thorough monitoring of its observance. The students never had reasons to complain about being neglected or having an inadequate level of teaching. I always received positive feedback from the Academy's graduates, although we did hear grievances from active students concerning some demanding lecturers who wouldn't bulge to their attempts to get an inflated score. Such complaints merely pleased me. They meant that we were running a normal, proper educational process…

While I recall the Diplomatic Academy's first independent steps and its dynamic and constructive integration into the national system of international relations education, I also take pleasure in pointing out our successful measures to establish partnerships with specialised educational institutions across the Old and New World, countries of Asia, Africa, and Latin America. I mainly want to mention that in the second year since its launch, in 1997, the Academy became a member of a kind of an international club of diplomatic academies and other educational institutions that share similar curricula: institutions training international relations specialists with a wide range of expertise, solely as career diplomats. I don't remember who exactly told me that the Diplomatic Academy of Vienna, traditionally seen as the oldest and most reputable European academy, holds annual meetings of heads of such educational institutions, usually around September–October. Moreover, the meeting venue regularly rotates. Specifically, if it took place in Vienna in 1997, then in the following year, it could happen in any other world capital with a diplomatic academy. In 1999, it was Vienna again, but in 2000, it could be Ljubljana, Ottawa, Amman, etc. Our Embassy in Austria (and its then-Ambassador M. Makarevych) helped us establish ties with the Diplomatic Academy of Vienna. We sent them a letter describing the Academy, its objectives, plans, and ambitions. We promptly received a letter of endorsement congratulating us on the Academy's launch and inviting the rector to participate in this reputable specialised club. It was a convenient platform, and I spoke there on many occasions. It's a forum for sharing best practices, making useful contacts, and exploring opportunities for enhanced bilateral cooperation with various academies. It gave birth to our shared projects with diplomatic academies of Canada, Croatia, Germany, Egypt, Estonia, Malta, France, etc., which eventually resulted in student and teaching staff exchanges.

Another important outside (foreign economic, to be precise) factor in our growth was the material assistance the Diplomatic Academy of Ukraine began to receive from partner countries. In this sense, I'd like to once again give due credit to the Ministry of Foreign Affairs — not just as an overall entity but as a group of specific individuals who gave the Academy incredibly important help

during the initial stage of its establishment. Eventually, once we had made some headway, we began turning income from our educational services (through tuition from non-state-funded students), at which point I could at any time replace a broken computer or procure other latest tech that we needed to ensure a modern educational process. But back then, in 1996–97, we had next to nothing in terms of hardware. Then, Minister for Foreign Affairs Udovenko, the Diplomatic Academy's founding father, paid a planned working visit to the Republic of Korea. Upon his initiative, the agenda of negotiations included an item about the nascent DAU at the MFA of Ukraine: 'What can the Government of Korea do to assist us with our project?' On the one hand, it wasn't something unusual. South Korea had a very active agency created to provide technical aid to various countries, including those of the so-called CIS, and our Minister's initiatives didn't surprise his South Korean counterparts. On the other hand, he could've just as easily not brought up that issue. He could just forget about it. Nobody would have prompted him to do it. After all, various countries of the world (not just Europe but, for example, the Arab states of the Gulf region) have such agencies in abundance, but for some reason, no other Minister has since repeated what Mr Udovenko did then. So, what did he do? After his visit, the Embassy of the Republic of Korea in Kyiv contacted the Academy. They offered us the opportunity to fill out applications, indicating our needs so that we could obtain $200,000 in technical aid. Just like that, within the following two or three months, we obtained two modern computer classrooms, a language classroom, other audio and video equipment for the educational process, a telephone office, and even a Hyundai Sonata for the Academy's rector. It was an amazing turn of events that I will forever associate with the name of an outstanding Ukrainian diplomat of global prominence: Minister for Foreign Affairs, Hennadii Udovenko.

All of that meant that we were suitably 'dressed', 'clad', and in a word, equipped to make sure that our statutory objectives were fulfilled in a creative — elevated even, I'd say — atmosphere. We formed a powerful collective of like-minded professionals, people with a strong sense of responsibility over the success of the cause they were called to contribute to.

I also can't help but mention the fact that the Diplomatic Academy's launch and early steps stirred a mighty resonance even outside the narrow diplomatic and academic circles. I daresay that the resonance was nationwide. The new educational institution received so much attention that I was interviewed by major newspapers and appeared live on TV and radio nearly once or twice a month. Many publications appeared at the regional level, too: the Academy enjoyed attention from the people of the Autonomous Republic of Crimea and other Ukrainian regions. We were confidently pressing on, and our steps

towards the future were sustained by the anticipation that we would soon obtain our own premises and resource base, and not just anywhere (as an example, we were considering an option in Kyiv's Tatarka area: we considered acquiring an area previously occupied by a kindergarten and build a new building there. Fortunately, we were late — tax authorities beat us to it), but on the Mykhailivska Square, right next to the MFA of Ukraine! On the whole, the Academy's life path was going well for us, and we were moving forward, pushing through all sorts of difficulties. However, even back then, we started to encounter obstacles — existential ones, so to speak — which, like ticking time bombs, would later cause very noticeable 'explosions'.

SHADOWS FALL, AND NOT JUST OVER NOTRE DAME.

Fear not outspoken foes: beware of friendly faces. On 29 May 2002, the management of the Academy of Public Administration of the President of Ukraine (then-rector — V. Luhovyi) initiated a national conference of rectors of universities and institutes and heads of leading departments in the academic fields of history, philosophy, political science, and other related disciplines. Since Ukrainian President Leonid Kuchma was supposed to participate in the conference, preparations began early and were very thorough.

Two months ahead of the conference, its organisational committee invited me to join it, even offering me to speak during one of the panel discussions, allowing me up to 10 minutes to talk about our Diplomatic Academy, the early years of its work, achievements, and prospects. Naturally, I enthusiastically accepted the offer, rejoicing that I was going to speak about the nascent educational institution in the presence of the head of state and the elites of the country's academic circles. I won't lie; I also instantly decided I would not only thank the President for the attention he had granted the Academy (after all, it was his Decree that sparked its foundation) but appeal to him with a request to encourage the Cabinet of Ministers to accelerate the transfer of the building at the 2 Velyka Zhytomyrska Street to the Diplomatic Academy's disposal. The body of my presentation would, of course, focus on the real accomplishments the Academy had already made. Back then, the MFA management fully approved of its performance, and I heard nothing but gratitude when delivering annual reports at the MFA board sessions. Such was the romantic attitude with which I arrived at the conference. Its praesidium featured President of Ukraine Leonid Kuchma, Minister of Education Vasyl Kremin, rector of the Taras Shevchenko National University and NAS academician Viktor Skopenko, and the relevant members of the Cabinet of Ministers and the Administration of the President. The moment my turn to speak came, I gracefully soared to the lectern and cheerfully began to speak: 'Dear President of Ukraine, dear

conference participants! Thank you for inviting me to this dignified gathering and allowing me to inform you about the last six years of the newly-created Diplomatic Academy's performance and its current and short-term future plans.' Suddenly, I heard Leonid Kuchma's voice as he interrupted my excited monologue and asked, his eyes viciously glinting at me, 'Mr Borys! Tell me, what is this Diplomatic Academy you speak of? What does its work involve?' Obviously, I made no sense of what he said; my inner computer glitched, and I didn't immediately realise what was going on. The one thing was clear: it was some kind of insinuation, a provocation that I could not yet put my finger on. The hall fell silent. But I was accustomed to questions; it just so happened that that time, I got one from the head of state. I had to reply, and I automatically broke the silence, invoking the Statute: 'The Diplomatic Academy is a higher educational institution of the 4th accreditation level, an educational agency of the MFA of Ukraine, whose objective is…' Kuchma cut me off again, 'What objectives are you talking about?! What do you do at all? Who teaches at your Academy? You've become a cell of an anti-presidential circle. Which of your courses are taught by Viktor Shyshkin and his associates? What on earth are you thinking?' — and so on and so forth. I began to understand what was going on. Viktor Shyshkin is a former prosecutor general who did work (whether for an hourly wage or as a full-time staff member, I do not know) at one of the departments of the IIR of the Taras Shevchenko University at the time, but he never (never!!!) had anything to do with the Diplomatic Academy. At that time, Ukraine was experiencing a mass civil and political campaign known as Ukraine Without Kuchma. The case of the wrongfully murdered Georgiy Gongadze shook Ukraine and the international public! President Kuchma was enraged and resentful of everyone and everything around him, and any sign of opposition caused him much fear, fury, and frustration. Somebody must have gone to great lengths to feed that untruthful information, to put it mildly, to the President. They redirected the blow from the University and aimed it against the Diplomatic Academy. I never finished my presentation. 'Take a seat and think very hard about what you're doing', the President said. I went back to my seat. Later, I would ruminate on the sheer absurdity of the situation so much that, were I an artist, I could depict those memories as a painting called The Diplomatic Academy's rector speaks at a conference in the presence of the Ukrainian President: a field scorched to ashes, a lone silhouette in the middle, not a soul within miles around him! As the conference adjourned, I rushed to the university's management: 'Dear friends, help me out, tell the President that it's not mine but yours…' They were concise and cold: 'Not today. We'll figure this out tomorrow.' Then I approached another person — my former student and a very talented and promising Ukrainian diplomat — Andrii Fialko, the

then-head of the foreign policy directorate of the Administration of the President. 'Andrii! You must know that it's entirely the other way around. I beg of you, let the President know that.' I'm not sure how much that helped because I then went on to use all other imaginable and unimaginable connections and channels to dispel that unexpected and treacherous lie!

That is how the conference ended for me. Life didn't end, though. Come the following day, there were no reprisals against me. I continued to work as the rector, but the unpleasant aftertaste followed me thereafter. Some eventually found out the truth, and some didn't; either way — our reputation took a heavy blow.

Another attack against the Academy happened on a lesser scale but was nonetheless just as vexatious and dangerous. One day, I received a visit from a senior official, my old friend, from the time we were students. Our careers had since taken us in different directions, but somewhere deep in my memory — and his memory, I'm sure — still lay the embers of warm, friendly affection. The gentleman congratulated me on the high responsibility entrusted upon me as the rector of the Diplomatic Academy, and as we were having coffee, he got down to business. He said, 'I'd like to recommend someone for admission to the Diplomatic Academy, a worthy individual who fits your establishment by all accounts. I'll disclose it to you; he's my brother-in-law. It's his dream to be a diplomat.' Knowing my guest's family background and social surroundings, I said that it pleased me when people of such calibre wished to enrol in the Diplomatic Academy. I asked him to tell me more about the prospective student. It turned out that he had a degree in medicine, spoke brilliant English, and after two years of basic training at the Diplomatic Academy, he'd be able to start honing his diplomatic skills in practice. Nothing foreshadowed the coming conflict. I was sure that before paying me the visit, my guest had familiarised himself with the Diplomatic Academy's rules of admission and understood that the candidate he recommended, all his undisputable merits considered, could only gain admission upon completing entry exams, as well as having to pay full tuition. After all, the man wasn't an official government employee, and his family wasn't poor, to say the least. Yet the issue wasn't even about money; it was a matter of a fundamental provision of our Statute. Thus, I pointed that out to my office's guest. Unexpectedly for me, that caused a major negative reaction: 'Let's come up with something! We'll make an exception,' and so on. I remained adamant. Once he made sure I wasn't going to yield, he coldly bid farewell and told me to expect a phone call. Indeed, half an hour later, another MFA senior official called me, stating that so-and-so came to him with such-and-such an inquiry. The two of them had also been on friendly terms since university. I don't know what sort of discussion they had, but the

deputy minister who called me said, 'Mr Borys! You did the right thing. Stand your ground, even if someone starts calling you from above.' That was the end of that story, but soon afterwards, coincidence or not, a print newspaper published an article about the Diplomatic Academy written by a certain Voronin, which began with a sentence (quoting from memory): 'That bewildering educational institution' (written in russian) and so on. Set against dozens of flattering and positively-toned articles, as well as my numerous appearances on TV and radio, during which I may have exaggerated some things but still spoke the truth about the effectiveness and prestige of the Academy, that piece of slander was hardly noticeable. Still, I found it significant. When you work on a cause and do it well, that doesn't mean you won't run into someone who will try to exploit your efforts to serve their petty family interests and, failing to do so, begin to denigrate you.

Another case. Similar in essence but much larger in terms of the damage wreaked to the Diplomatic Academy. The blow laid the groundwork for the collapse of the Diplomatic Academy's previous framework and its transition into the bewildering state it remains in now. So, what happened? Those events happened after I had returned from Cyprus, assuming the role of the rector for the second time. The Academy had by then relocated to a new building on the Mykhailivska Square.

I received a phone call from the Administration of the President: 'Mr Borys! Good afternoon! My name is [so-and-so]. How do you do? How is life going?' Then, 'We would like to recommend our colleague for enrolment in the Academy. Will you accept her?' 'Gladly', I said. 'How, though? Is she resigning from her high office? I mean, we don't offer part-time studying. But if so, then she's welcome.' Silence fell for a couple of seconds. 'Mr Borys! You misunderstood. No one is resigning, and you should consider some kind of exemption, a personalised programme of sorts. You can do that, can't you?' 'No, I cannot because, firstly, that would go against the Regulation on the Diplomatic Academy, and second, we cannot teach foreign languages in some part-time, personalised way, in isolation from the teaching facilities. That would simply be a profane, utter sham.' 'So, you're saying no? No way?' 'No. No way. Not without following the established rules and requirements for admission to the Diplomatic Academy.' The call ended, but the case wasn't over. Soon after (it happened in 2010), the Party of Regions came ahead in the presidential elections, and the so-and-so got promoted from his high position on Bankova Street to a higher position at the MFA of Ukraine. There, on the sixth floor, during one of his meetings with the management of the Ministry's staff and legal divisions, he said, 'Give the Diplomatic Academy "Stalingrad", and I will do my part to make that happen.'

AN UNWARRANTED TRANSFORMATION

Now that I've described those three episodes, I'd like to stress immediately that, bitter as those events may have been, they didn't play a decisive role in the beginning of the Academy's gradual descent from its initial zenith when it started slowly declining and — if I may continue with aviation jargon — doing what I'd describe as moving over from a Boeing salon to an AN-2 cockpit. The causes of the Diplomatic Academy's gradual collapse (figuratively speaking, of course) lay deeper and were not as observable. I believe they began to manifest around the early 2000s, which must have been during the Academy's third or fourth round of enrolment of students. The thing was that throughout 1996–98 (1st generation of graduates) and 1998–2000 (2nd generation), the Academy trained nearly every MFA employee: all those journalists, philologists, physicists, and biologists I mentioned, whom it gave the knowledge they needed to continue advancing their careers in diplomacy. Its first graduates earning worthy places in Ukraine's diplomatic service system was a testament to our successful fulfilment of the tasks set before the Academy: its effectiveness was proven.

For example, Hanna Karmadonova came to the Academy from the NAS of Ukraine and proceeded to forge a brilliant career, eventually becoming Ukraine's Consul-General in Shanghai. Petro Matsarskyi (an employee of the GDIP) completed his studies and went on to become Ukraine's Consul-General in moscow. Vasyl Kyrylych was a teacher from the Lviv region until he

Перший випуск слухачів Дипломатичної академії за участю Президента України Леоніда Кучми. 1998 рік, Банкова, 11

The Diplomatic Academy's first alums graduated in the presence of President of Ukraine Leonid Kuchma. 1998, 11 Bankova St.

finished the Academy and reached the apex of diplomacy: he became Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine in Croatia. Having sowed this field at the MFA's request and harvested a fittingly bountiful yield to give back to the Ministry, the Academy expected it to continue submitting regular planned enrolment orders. However, by that point, most of the MFA employees were diplomats who had finished the IIR of the Taras Shevchenko University or the similar department of the Lviv University, so they weren't keen on going through related education for a second time, which is understandable. The miscalculation enshrined in the fundamental documents of the MFA was starting to show itself. Let me remind you about the preposition 'at' I wrote about near the beginning. The dilemma was between the Academy at the MFA or the Academy [of the] MFA. And even that wasn't the most important part. The most basic miscalculation was that in creating its educational institution — unlike the Ministry of Defence or the Interior Ministry, which also have their own academies — the Ministry failed to lay down a standard that would incentivise its employees to enrol in the Diplomatic Academy. After all, the training and completion of the Academy were supposed to guarantee promotion to senior positions, accelerate obtainment of diplomatic ranks, prestigious assignments abroad, etc. The list of boons could be mixed and matched or expanded further, but the key bonus edge was supposed to be like in the military, where each officer knows that completion of a specialised academy opens his path towards career advancement.

We didn't have that, which caused a paradox. The Academy developed, matured, and grew stronger as an educational, scientific and research institution (we launched a dedicated academic council to oversee the defences of PhD dissertations and were close to creating the same council for doctoral dissertations). The Academy's structure included a strong think tank chaired by famous international conflict expert and Doctor of Political Science professor Hryhorii Perepelytsia that published a bilingual (Ukrainian-English) yearbook showcasing research on relevant international relations issues. Yet the more we drifted away from the Ministry, the more it deemed us unnecessary and irksome, to put it mildly. The growth our Academy's staff worked towards was entirely in line with the provisions of our Statute. As an educational institution, we did everything we could to meet the highest requirements and standards, and so the stellar teaching staff I described earlier simply couldn't be anything less than excellent at work. Among Ukraine's educational institutions that train international relations specialists, ours had the highest ratio of Ambassadors and Envoys Extraordinary and Plenipotentiary with academic degrees per square metre.

Another reason why studying at the Diplomatic Academy was interesting and beneficial for our students was that we regularly invited Ukraine's top politicians, government officials, and even super important foreign guests to give lectures. Our students could listen to ex-President Leonid Kravchuk when he visited the Diplomatic Academy. Thanks to well-established cooperation with the Viktor Pinchuk Foundation, the Academy was graced by visits and lectures by former President of the United States Bill Clinton, Prime Minister of the United Kingdom Tony Blair, President of Slovakia Rudolf Schuster, NATO Secretary General Javier Solana, NATO Deputy Secretary General Alexander Vershbow, and Prime Minister of Singapore and father of its 'economic miracle' Lee Kuan Yew. Almost every week, the Academy organised meetings with leading Ukrainian actors, singers, and poets after classes. Some of the important cultural and intellectual events of the time were the presentations of the books by Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Oleksandr Slipchenko and PhD in History and MFA employee Olha Dibrova (née Chubrykova), who now serves as Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine to Finland. We constantly updated the Academy's library, having received the archive of Foreign Minister Udovenko. The Ministry couldn't help with the processing of this archive despite, I daresay, its national importance, considering the scale of Hennadii Udovenko's work. Thanks to our (non-state-funded) student Vlada Lytovchenko and her sponsorship, the processing of that body of documents was outsourced to professionals before its transfer to the Diplomatic Academy.

Of course, we had our share of flaws. I saw and understood them, constantly working with my colleagues — first of all, heads of departments — to eliminate our shortcomings. We constantly needed to work on improving the curricula. Some disciplines had overlapping content, causing redundancy, which no educational institution can ever fully escape. All one can do is make sure that the share of such redundancy remains within acceptable limits. I admit that there were some years during which the size of our teaching staff was excessive; nevertheless, it never stretched the budget calculated at the Ministry. Such excesses can be attributed to the fact that sometimes the Academy employed the services of niche specialists in popular subjects, such as experts on image management, public diplomacy, application of state-of-the-art information technology in diplomacy, etc. That's why we had to split the rate into three, ergo the 'growth of the teaching population'. I won't be original when I point out that another flaw, albeit not of our making but that of the state's, was the constant funding shortfall, which also impacted the teaching staff more than anything else. While the old guard among our teaching staff was satisfied with the remuneration of labour the Academy offered as an educational institution of the 4th accreditation level, the talented and promising youth either chose to

Після виступу в Дипломатичній академії президент США робить запис у Книзі почесних гостей

The President of the United States signed an entry in the Book of Honoured Guests after delivering a speech at the Diplomatic Academy.

teach at the Taras Shevchenko University or the Kyiv Mohyla Academy, which had national status and double the paying rates, or went to work at private education institutions which also didn't experience the same conditions as the Diplomatic Academy. I spent so many years trying to get the MFA to support us in obtaining the status of a 'National Academy', ultimately to no avail. The effort fell through not out of some fundamental opposition but rather because nobody could get around to examining the issue and delving into its crux. There was a revolving door of ministers and even more of their deputies in charge of the staff management office and, by extension, the Diplomatic Academy. Each one had his own vision based on the country he had just returned from. Over time, I got used to discussing work with them and hearing them say, 'Let's make the Academy resemble the one in Greece', or France, or Germany, et cetera. I wished I could answer, 'Goodness, people! Let's not forget that we are in Ukraine, and much like Ukraine isn't russia, it's also not Greece, or France, or Germany…' As time went on, the confusion in our relations began to worsen. Although in the early 2000s, the Academy was still afloat, thoroughly fulfilling the tasks outlined in its Statute, while the MFA still begrudgingly — and sometimes under administrative pressure — commissioned training for its employees every academic year. Meanwhile, we hardly ever had issues with

training applications from other central executive authorities or regional state administrations; students without government scholarships also enrolled in the Academy yearly. From the outside, everything looked more or less decent, especially considering the Diplomatic Academy's location and its historical, lavishly renovated building.

However, the Diplomatic Academy and the MFA had already begun falling out. I remember something that happened even before my first assignment in Cyprus. One of the MFA's senior officials approached me and said, 'Mr Borys! How do you feel about us shutting down the Diplomatic Academy?' I replied, 'I feel calm about it. Except that you asked the wrong person. Go to President Kuchma and tell that to him.' He immediately wilted somehow and promptly disappeared behind the door of the nearest office as though he was heading there to begin with.

As to our 'Stalingrad' and the high official's promise to do his part to make it happen, in April 2011, the Accounting Chamber sent its inspection brigade to the Diplomatic Academy. For three months in a row, they had us under daily audit. The resulting verdict was '₴22 million in misused public funds'. Essentially, they calculated the salary fund for teachers, the scholarship fund for state-funded students, etc. The accusation's outrageous absurdity and legal negligibility were astounding. So many vested interests hid behind that 'audit' and its striking conclusions. The Diplomatic Academy is an official higher

Перебування в Дипломатичній академії Генсека НАТО Хав'єра Солани

NATO Secretary General Javier Solana during his visit to the Diplomatic Academy

Виступ у Дипломатичній академії відомого українського культуролога, шевченкознавця Бориса Войцехівського

Famous Ukrainian culture expert and Shevchenko scholar Borys Voitsekhivskyi delivering a speech at the Diplomatic Academy

education institution whose curriculum is approved by the Ministry of Education. All of its state-funded students were officially sent by the MFA. Around each year's May–June period, the Ministry's staff commission chaired by a deputy minister approved a list of individuals from the MFA and other government agencies who were to be enrolled in the Diplomatic Academy. And that's it. It didn't happen any other way. In which case, what kinds of claims could be made against the Diplomatic Academy? Against the curriculum? Quality of teaching or research? Maybe the performance of the newly-launched special academic council for dissertations? Those were the Academy's responsibilities. Those were the tasks set forth in its Statute, the fulfilment of which was supposed to meet the MFA's needs concerning the training and re-training of its personnel. Therefore, those questions should have been addressed to the employer of our educational services, not the Academy.

Because it was the Ministry that managed the use of funds!

The Academy never received funds directly from the state's treasury. We were funded by the MFA; hence, whenever it provided us with money for our functions, we were obliged to perform those functions. Officially, the

Accounting Chamber's representatives latched onto the fact that based on the recent controversial amendment in the education section of the legislation, according to which 'a second higher education degree at the same academic qualification level is to be obtained on a tuition fee basis only', we allegedly breached budgetary and financial rules. However, I stress once again that their claims were contrary to the existing law. Public servants' right to unpaid second higher education was granted and enshrined in the provisions of the Law of Ukraine 'On Public Service', Decree of the President of Ukraine No.1212, dated 9 November 2000, 'On the Comprehensive Programme of Training for Public Servants', Regulation of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 564, dated 7 July 2010, 'On approval of the Regulation on the system of training, specialisation, and professional development of civil servants, heads, first deputies, and deputies of municipal state administrations, and officials of local authorities', Regulation of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 516, dated 4 June 2008, 'Specific aspects of training and professional development in the field of foreign relations for employees of governmental authorities', and an array of other legislative acts. The last thing I'll add to this is that around the time, the National Academy of Public Administration of the President of Ukraine and other governmental higher education institutions had an essentially identical system for providing their staff with second higher education, yet we were the only ones the Accounting Chamber accused of such a nonsensical violation. It was an obvious kill order against the Diplomatic Academy.

How did it all end? For one thing, I didn't get any healthier. In July, I submitted my report to the panel of the Accounting Chamber, which forwarded the materials of its 'investigation' to the MFA to 'correct the errors and take all the necessary measures'. The following year, in April 2012, I once again presented my Credentials to the President of the Republic of Cyprus. In turn, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Mykola Kulinich once again took the helm of the Academy.

The events that followed proved that the MFA had taken an inventive approach to interpreting the Accounting Chamber's recommendation. Instead of treating 'the cold' to avoid the headache, they chose the guillotine. In its original shape, the Academy was ultimately killed off (what a terrible way to put it!) under Minister Pavlo Klimkin and his team. I remember the Ambassadors meeting in the Academy's assembly hall in 2018. The agenda of one of its panels included the question of the Academy's fate. It was read aloud by ministerial Secretary A. Zaiats. He didn't say a single kind word to acknowledge its founders and didn't thank its previous staff for all the good and valuable things it produced (I'm sure that his speech must have been approved by the Minister). Instead, like a sailor-revolutionary — a typical Zheleznyak — he

proclaimed that 'The guard is tired', meaning 'we will close the Academy and launch something new instead'. I failed to see anything constructive or effective in the work of the new thing, to be honest. Nor did I understand the legal side of things, given that the 31 May 1995 Decree of the President of Ukraine was never revoked; thus, the new 'offspring' doesn't quite appear legitimate from a legal perspective. Such is the story of the project, its beginning, and its end. The story is neither sad nor happy; like life itself, it's conflicting, complex, and multifaceted. Those who were involved in the project may agree with my opinion, and to those who disagree, I don't claim to be the final authority on truth here. Furthermore, I warned about bias at the beginning; it simply couldn't be otherwise. However, I also said that my subjective opinion includes notable objective details and moments of undisputable truth about a process during which many talented people dedicated to the cause attempted to create a strong and effective Diplomatic Academy of Ukraine.

Walking down memory lane through those 30 years of history, I gratefully recall those leaders of the Ministry of Foreign Affairs who created and genuinely supported the Academy, helping it grow. First of all, I'm referring to Hennadii Udovenko, Volodymyr Khandohii, Borys Tarasiuk, and Volodymyr Ohryzko. Working under their leadership was like an inspiring breeze because they and I had a shared vision of the Diplomatic Academy's role and significance in the system of Ukraine's foreign service.

For example, thanks to Borys Tarasiuk's active and assertive efforts, the Diplomatic Academy finally obtained its current prestigious building at 2 Velyka Zhytomyrska Street. Even though the Cabinet of Ministers of Ukraine issued a regulation on the building's transfer for the Diplomatic Academy's use, actually seeing the transfer through was a daunting challenge. It wasn't just the bureaucratic obstacles that we had to overcome: we faced formidable resistance from some serious rivals who sought to reclaim the premises for their own needs. Mr Tarasiuk surmounted that resistance and the Diplomatic Academy settled in its current location for good.

Minister Volodymyr Ohryzko only stepped up the already powerful impetus aimed at developing and fostering our educational establishment. During his tenure, which was, sadly, cut short by a few public and numerous more clandestine anti-Ukrainian forces, the Diplomatic Academy reached what I believe to be the zenith of its development. In Mr Ohryzko's era, the Diplomatic Academy formed a specialised academic council for the defences of PhD dissertations. Moreover, by his initiative, the Academy's rector was included in the praesidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine, skyrocketing the prestige of the Academy and its newly-founded specialised academic council. Thanks to Volodymyr Ohryzko's insightful approach to the Academy,

one of its subdivisions — our Centre for Professional Development — took on a new functional dimension. Mr Ohryzko was the first to approve the programme for the professional development of the senior staff of the Ministry's central office. Its on-the-job courses were completed by the heads of the MFA's departments and directorates, experienced high-ranking diplomats. We thoroughly prepared curricula for the courses, cognizant of the nature of the audience sent to us. Together with the Centre's head, Oleksandr Kyrychenko — our graduate, by the way — the Academy's management did whatever it could to bring in appropriate specialists so that our elite students would benefit from studying. Imagine our joy after we ran an anonymous questionnaire at the end of the training curve and received nothing but positive feedback for our work. Performance at such a level meant that the Academy was thoroughly fulfilling its responsible mission.

I would like to express my special gratitude to GDIP Director-General Pavlo Kryvonos. He has been a constant member of the Diplomatic Academy's academic council and has contributed greatly to its development. Notably, when he was a member of the Kyiv City Council, he played an important role in the unimpeded transfer of the building on 2 Velyka Zhytomyrska Street into municipal property for the Diplomatic Academy's very needs. After that, he continued to look after the Academy, making sure that the working conditions for the Academy's staff and students and the employees of the MFA's Consular Department stationed in it remained as comfortable as possible. For instance, Mr Kryvonos instructed the GDIP's competent department to set up a café on the Academy's first floor, where all 'dwellers' of that address could enjoy comfort from dawn till dusk, knowing that they could always turn to that establishment to recuperate, especially since the prices there were the lowest compared to other similar spots in the whole neighbourhood. Looking back at all the help the GDIP has lent to the Diplomatic Academy's educational process and the expansion of its library, I cannot but mention the famous *Diplomatic Ukraine* scientific yearbook, which has turned into a proper textbook for the Academy's students, especially after its issues became bilingual (Ukrainian–English) and earned the status of a scientific publication. For many years, the role of its editor-in-chief was filled by Anatolii Denysenko — a talented journalist, hardworking, wonderful, and honest man, and my trusted friend. Today, his work lives on in the worthy efforts of Inna Khomenska — head of the GDIP Media Center Directorate — and her irreplaceable boss, Pavlo Kryvonos.

I'd also like to thank my like-minded colleagues, who shaped the project from the very start and kept it afloat as it progressed. I'm referring to vice-rectors M. Nelip, V. Tsivatyi, H. Homenko, M. Shypaniuk, and the Academy's staff: H. Kovalova, O. Kyrychenko, R. Koshelieva, N. Shpak, I. Sikach, Y. Nelip.

And finally. I don't consider what befell the Diplomatic Academy a tragedy or some kind of cosmic catastrophe. It is what it is. An ordinary course of history. Things die off and spring up all the time. I strongly believe that in time, the model of the Diplomatic Academy that was created will also disappear, but the mistakes and best practices of this original training platform for the needs of the diplomatic service will be taken into account going forward. As to the Academy being bestowed the name of Hennadii Udovenko[1] , which it will continue to carry in all its incarnations: it fills me with optimism and faith in the eventual rebirth and recovery of the institution following the designs Mr Udovenko proposed to apply exactly 30 years ago.

[1] From my long time in the office of the rector of the Diplomatic Academy, I'm proud to have had the pleasure of working with this outstanding Ukrainian diplomat of global prominence, statesman, and inventor of the timeless 3P formula — propriety, professionalism, patriotism — which remains an uncontested standard of character not just for Ukrainian diplomats but for all people regardless of their profession, social status or age group who see themselves as and want to be true Ukrainians. But what was Mr Udovenko's opinion of me? Forgive me for my lack of modesty; I can't help but show the picture of the autograph our diplomatic patriarch blessed me with when gifting me a copy of A Man of the Planet — a book about his life, created by Anatolii Denysenko and Vasyl Turkevych. To me, those words remain a top honour, higher than all the certificates of appreciation and office awards that I received from the MFA of Ukraine while working as the rector of the Diplomatic Academy.

БОРИС ГУМЕНЮК

ІСТОРІЯ ОДНОГО ПРОЄКТУ.
До 30-річчя з дня заснування
Дипломатичної академії України при МЗС України

Видавець
Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв

Відповідальна за випуск
Інна Хоменська

Літературне редагування
Поліна Наумець

Переклад англійською мовою
Микола Резніченко

Верстка
Дмитро Заріцький

Підписано до друку

Підготовлено до друку в ДП «ГДІП»
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 7058 від 26.05.2020
ІПН 040135826654
Адреса видавництва:
01030, м. Київ, вул. Пирогова, 6-А.
Тел: (044) 224-66-45.
E-mail: prepress.gdip@gmail.com
www.gdip.com.ua

BORYS HUMENIUK

ONE PROJECT'S STORY.
Dedicated to the 30th Anniversary
of the Diplomatic Academy of Ukraine at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

Publisher
Directorate-General for Rendering Services to Diplomatic Missions

Edition manager
Inna Khomenska

Literary editing
Polina Naumets

English translation
Mykola Reznichenko

Page layout
Dmytro Zaritskyi

Підписано до друку

Підготовлено до друку в ДП «ГДІП»
Свідоцтво про реєстрацію ДК № 7058 від 26.05.2020
ІПН 040135826654
Адреса видавництва:
01030, м. Київ, вул. Пирогова, 6-А.
Тел: (044) 224-66-45.
E-mail: prepress.gdip@gmail.com
www.gdip.com.ua